

FORVALTNINGSPLAN FOR TRANØY FYRSTASJON

HAMARØY KOMMUNE • NORDLAND FYLKE

INNHold

GENERELL DEL

Kystverkets fyrstasjoner.....	3
Innledning	3
Fredningsprosessen	3
Fredning av bygningene	3
Fredning av området som helhet.....	3
Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen	3
Vernemyndighet.....	3
Kravet om forvaltningsplan	3
Hensikten med forvaltningsplanen	3
Ny bruk – på fyrenes premisser.....	4
Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere	4
Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen	5
Formidling	5
Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene.....	5
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider	6
Krav til håndverkere	6
Vedlikeholdshåndbok.....	6
Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold.....	6
Grunnholdninger til vern	6
Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper:	6
Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper	7
Større vedlikeholdsarbeider og endringer	7
Tilbakeføring	8

SPESIELL DEL

Tranøy fyrstasjon.....	9
Kart og situasjonskart	10
Kart over det fredete området.....	11
Faktaopplysninger om Tranøy fyrstasjon:.....	12

Bygningspresentasjoner

1. Fyrtårn	14
2. Fyrvokterbolig, tidligere fyr	18
3. Uthus / bolig	20
4. Dohus	23
5. Tomannsbolig.	25
6. Uthus (barakk).	29
7. Naust	32
8. Landing	36
Det fredete området.....	37

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner.....	38
Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Tranøy fyrstasjon.....	39
Vedlegg 3: Tilstandsoversikt	50
Vedlegg 4: Tilstandsanalyser	51
Fyrvokterbolig, tidligere fyr	51
Uthus / bolig.....	57
Dohus	62
Tomannsbolig	64
Uthus (barakk)	67
Naust	71

GENERELL DEL

Tranøy fyrstasjon på Hamarøy, Nordland. Foto: Kystverket.

Kystverkets fyrstasjoner

Innledning

Fyrstasjonene forteller om en spesiell og svært viktig del av norsk historie. Satsingen på utbyggingen av fyrvesenet er en av de største i den norske stats historie, og utbyggingen av fyrstasjonene har bidratt til å utvikle Norge til den sjøfartsnasjon vi har vært og fremdeles er. Fyrstasjonene er også omfattet av en stor og stadig økende interesse, og ikke minst har de ofte en sterkt identitetsskapende funksjon for lokalbefolkningen. De fleste fyrstasjoner er monumenter i kystlandskapet, og Kystverket er som eier forpliktet til å forvalte disse kulturminnene med respekt for dem som har vært med på å bygge opp den maritime infrastrukturen vi i dag forvalter, og med omtanke for dem som kommer etter oss.

Fredningsprosessen

På bakgrunn av "Nasjonal verneplan for fyrstasjoner", som kom i 1997, fattet Riksantikvaren i tiden frem til 2001 vedtak om fredning etter kulturminneloven av 83 fyrstasjoner. Av disse er i dag 68 helt eller delvis fremdeles i Kystverkets eie (se oversikten i vedlegg 1). I 2001 besluttet Stortinget at de siste 31 bemannede fyrstasjonene skulle avbemannes, og denne prosessen ble avsluttet i 2006. Gjennom tidene er mange fyrstasjoner solgt, men i St.prp. nr. 29 (2006 – 2007) ble den da pågående avhendingsprosessen stoppet, og det ble bestemt at Kystverket skulle eie fyrstasjonene (med unntak for mulig overføring til Direktoratet for naturforvaltning). Samtidig ble det bestemt at Kystverket skulle stå for utleie slik at fyrstasjonene kunne gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette innebærer at "vern gjennom bruk" vil være et viktig prinsipp for etatens forvaltning av fyrstasjonene.

Fredning av bygningene

Bygningene på fyrstasjonen er fredet i henhold til § 15 i kulturminneloven. Dette innebærer at det ikke er tillatt å rive bygningene eller deler av disse, eksteriøret må ikke bygges om, heller ikke interiøret der dette er særskilt nevnt. Planløsningen kan ikke endres, og det kan ikke skiftes ut

bygningselementer eller materialer. Alt vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

Fredning av området som helhet

Området rundt bygningene er fredet i henhold til § 19 i kulturminneloven. Hensikten er å bevare anleggets virkning i landskapet, og sørge for at anleggets karakter blir bevart. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Eldre strukturer som gjerder, rekkverk, jordkjellere, tekniske installasjoner osv skal ikke fjernes eller endres uten at det har vært nødvendig kontakt med vernemyndighetene. Det er viktig å bevare stedets egenart, og dette gir også en sentral premiss for hvordan det kan legges til rette for ny bruk av fyreiendommene.

Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen

I fredningsvedtakene står det at fredningen ikke skal være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen. Dette betyr imidlertid ikke at Kystverket uten videre kan fjerne eller gjøre endringer på teknisk utstyr, selv om dette er sikkerhetsmessig begrunnet. Andre formuleringer i de forskjellige fredningsvedtakene gjør også at det kan være nyanser i hva som er tillatt og hva som er søknadspliktig. Generelt er det best å gå ut ifra at alle tiltak er søknadspliktig, spesielt i selve fyret, som er interiørfredet. Det er viktig at regionen har en god dialog med vernemyndighetene i en tidlig fase, ikke minst fordi etaten da kan få veiledning slik at planlagte tiltak kan bli gjennomført på en måte som også best mulig ivaretar hensynet til kulturminnet.

Vernemyndighet

Ansvaret for den konkrete oppfølgingen og forvaltningen av fredningsvedtakene for de enkelte fyrstasjoner er delegert fra Riksantikvaren som nasjonal vernemyndighet til fylkeskommunenes regionale kulturminneforvaltning. Det er følgelig fylkeskommunen som skal behandle søknader om dispensasjon ved tiltak som krever slik tillatelse, og det er den aktuelle region i Kystverket som kan sende søknad om dispensasjon.

Kravet om forvaltningsplan

I henhold til kgl. res. av 1. september 2006 skal det utarbeides forvaltningsplan for alle fredede eiendommer i statens eie. I forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer er det bestemt at forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren, som skal sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal både gi kunnskap om viktige generelle prinsipper for forvaltningen av fyrstasjonene som fredede kulturminner,

og gi forståelse for det helhetlige miljøet og det særpreget som karakteriserer den enkelte fyreiendommen, og som skal ivaretas i vernesammenheng. Hensikten er å sørge for et best mulig utgangspunkt for å stille de rette spørsmålene og finne de rette løsningene når det gjelder vedlikehold, bruk og utvikling av den aktuelle fyrstasjonen.

Forvaltningsplanen består av en generell del, som er felles for alle fyrstasjonene, og en spesiell del, som omhandler den enkelte fyrstasjon.

Forvaltningsplanens spesielle del vil inneholde:

- Relevante eiendomsdata
- Presentasjon av fyreiendommen som helhet, de enkelte bygninger, anlegg og tekniske installasjoner, og området.
- Vurdering av utviklingsmuligheter for fyrstasjonen som helhet samt for de enkelte bygninger
- Eventuelle spesielle forhold for den aktuelle fyrstasjon
- Bygnings- og konstruksjonsdokumentasjon (foto og tegninger)
- Tilstandsanalyse, eventuelt med konkrete forslag til tiltak
- Historisk dokumentasjon
- Fredningsvedtaket

Når det gjelder historisk dokumentasjon, vil ikke den kunne være uttømmende i forvaltningsplanen for den enkelte fyrstasjon. Det er derfor viktig at man ved planlegging av konkrete tiltak, som tilbakeføring eller formidling, går aktivt inn for å finne ytterligere informasjon. Her vil Senter for eiendom og kultur og Kystverkmusea kunne bistå regionene og leietakerne.

Senter for eiendom og kultur har ansvaret for koordineringen av etatens arbeid med forvaltningsplaner. Utarbeidelsen av de konkrete forvaltningsplanene for de enkelte fyrstasjonene gjøres i nært samarbeid mellom regionene og Senter for eiendom og kultur.

Ny bruk – på fyrenes premisser

Ny bruk gjør det ofte ønskelig og noen ganger nødvendig med endringer av bygninger og tilrettelegging på området. Det er viktig å bruke tid på å vurdere hvordan slike tiltak kan gjøres så skånsomt som mulig, og uten at fyreiendommens egenart blir skadelidende. En liten endring ett sted kan virke harmløs, og det samme kan en annen et annet sted, og en tredje... men summen av disse delene kan bli en dårlig helhet som gir en lite harmonisk utvikling av stedet. Forvaltningsplanen skal bidra til at det blir lettere å ha helheten for øye

når mulige endringer vurderes. I gjennomgangen av fyreiendommen som helhet og de enkelte bygninger blir det konkretisert forhold som det vil være viktig å ta hensyn til ved planlegging av større vedlikeholdsarbeider og endringer, og det indikeres mulige bruksområder og utviklingspotensiale som Kystverket mener vil ivareta stedets egenart. Enkelte steder er det naturlig å gi klare føringer om hvor det vil være aktuelt å vurdere tilbakeføring, og eventuelt til hvilken epoke.

Fra Store Torungen. Foto: Kystverket.

Det lar seg oftest gjøre å finne gode løsninger som forener vern med ny bruk, selv om løsningene kan bli annerledes enn det man først så for seg. Å finne slike løsninger krever grundighet, vilje og kompetanse i både planlegging og gjennomføring av arbeidene. Felles samtaler mellom Kystverket som eier, leietaker som bruker, kommunen som forvalter av plan- og bygningsloven og fylkeskommunen som forvalter av fredningsvedtaket, vil ofte være vel anvendt tid – og ikke minst hvis diskusjonene kan finne sted nettopp på fyrstasjonen. Stedet er i høyeste grad part i saken, og kan ofte gi føringer gjennom sin tilstedeværelse!

Vern gjennom bruk

– viktigheten av gode leietakere

Kystverket er avhengig av et samarbeid med leietakere som er interessert i å bidra til å ta vare på den viktige kulturarven som fyrstasjonene representerer. Staten vil i liten grad selv kunne benytte den bygningsmassen som er på fyrstasjonene utover de bygningene som er direkte knyttet til den tekniske driften av navigasjonsinstallasjonen, slik som maskinhus og fyrtårn. Vern gjennom bruk forutsetter et aktørsamarbeid, der gjerne også lokale og regionale myndigheter er engasjert, enten som leietakere, eller som aktive premissleverandører og bidragsytere i utviklingen av stedet.

Kystverket benytter en standard leieavtale ved utleie av fyrstasjoner, også for de som ikke er fredet. Avtalen har følgende generelle formål og forutsetninger:

- Uavhengig av om eiendommen er helt eller delvis fredet, skal eiendommen bevares og sikres som kulturminne, og eiendommens egenart skal bevares.
- Leietaker skal ivareta og videreutvikle allmennhetens adgang til fyreiendommen. Leietakers aktivitet på stedet må tilpasses allmennhetens interesser slik at den ikke kommer i konflikt med disse interessene.
- Leietaker forplikter seg til å holde utleier løpende orientert om planene for utviklingen og bruken av leieobjektet.
- Utleier vil bidra med rådgivning ved videre vedlikehold og istandssetting av leieobjektet. Utleier vil løpende vurdere mulighetene for å bidra til vedlikehold og/eller oppgradering av leieobjektet ut fra de til enhver tid gitte budsjetttrammer.
- Leietaker må ikke bruke, eller tillate at andre bruker, leieobjektet til bolig.
- Leietaker forplikter seg til å legge særlig vekt på miljøvern i forhold til bruk og vedlikehold av leieobjektet.

I tillegg skal det formuleres egne punkter som uttrykker formål og forutsetninger for leieforholdet ved den enkelte fyrstasjon. En slik formålsparagraf i en leieavtale understreker nødvendigheten av et nært samarbeid og tett kommunikasjon mellom Kystverket og leietakerne – dette er ikke et vanlig leieforhold, men gjelder samarbeid om et kulturminne!

Avtalen omtaler også samarbeidet om vedlikeholdsarbeidet på fyrstasjonen. Det er Kystverket som i siste instans er ansvarlig for å sette opp arbeidsprogram for det enkelte år og gi nødvendige føringer for hva som skal gjøres og på hvilken måte. Bortsett fra ved kritiske hendelser, slik som ved stormskader, skal ikke leietaker utføre noen tiltak på eiendommen uten at dette er godkjent av eier. Det er også eier som er ansvarlig for at alle nødvendige tillatelser er innhentet fra vernemyndighetene.

Kjeungskjær fyrstasjon, Sør-Trøndelag. Foto: Kystverket.

Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen, og er rettslig bindende. Forvaltningsplanen er ikke rettslig bindende, men uttrykker Kystverkets vurdering av hva som vil være en naturlig presisering og konkretisering av fredningsvedtaket, og etatens oppfatning av hvordan den fredede eiendommen bør utvikles. Konkrete tiltak kan ikke gjennomføres uten at vernemyndighetene har fattet vedtak om at de kan iverksettes. Det er Kystverket i den enkelte region som søker vernemyndighetene i det aktuelle fylke om tillatelse til tiltak.

Formidling med nytt elementsystem i betong. Foto: Kystverket.

Formidling

Fyrstasjonene er nasjonale kulturminner som skal dokumentere en viktig del av vår maritime kulturarv og Kystverkets historiske innsats for å trygge ferdsele til sjøs. Samtidig er det et mål med fredningen at kunnskap om disse kulturminnene og deres historiske kontekst skal kunne formidles til allmennheten. Det er derfor viktig at all ny bruk bidrar til kunnskapsformidling og opplevelse av historien. Kystverket vil i samarbeid med Kystverkmusea (ved Lindesnes fyrmuseum) lage retningslinjer for utarbeidelse av formidlingsplaner for de enkelte fyrstasjonene, i et samspill mellom etaten, etatsmuseene og leietakerne. Det er videre utarbeidet en skiltmal for de fredede fyrstasjonene, for å gi etatens formidling av egen kulturhistorie et helhetlig, nasjonalt preg. Denne skiltmalen vil være styrende for hvordan utendørs informasjon og skilting utformes på de fredede fyrstasjonene. All utendørs informasjon skal godkjennes av Kystverket på forhånd.

Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene

På alle de fredete bygningene skal eksteriøret bevares mest mulig uendret. Enkelte bygninger er svært autentiske, mens andre er sterkt endret og modernisert. Ulike typer tiltak, som tilbakeføring og utskifting av bygningsdeler, vil derfor bli vurdert ulikt fra bygning til bygning.

Interiørene har for de aller fleste av fyrstasjonene ikke et like sterkt formelt vern som eksteriøret – unntaket er selve fyrtårnene, som er interiørfredet. For de øvrige bygningene er planløsning og konstruksjoner normalt omfattet av de enkelte

fredningsvedtakene. Imidlertid bør en ved interiørmessige oppgraderinger og endringer legge vekt på å bevare størst mulig autentisitet med tanke på den historie fyrstasjonen skal formidle. Denne intensjonen må samtidig avveies i forhold til behovet for nødvendig bruksmessig oppgradering.

Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider

Alle endringer og større vedlikeholdsarbeider på en fredet bygning eller et fredet område skal dokumenteres. En søknad om tillatelse inneholder et minimum av beskrivelse av tiltaket, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon. Det vil bli gitt nærmere retningslinjer for hvordan nødvendig dokumentasjon skal utføres og arkiveres.

Krav til håndverkere

Generelt må håndverkere som arbeider på fredete bygninger, ha nødvendig kunnskap og erfaring fra antikvarisk arbeid. Det er viktig å ha den rette holdningen til dette arbeidet, beherske aktuelle teknikker, og å ha faglig grunnlag for å kunne ta riktige valg når det gjelder materialer og metode.

I noen tilfeller vil det være nødvendig med spesialkompetanse for at resultatet skal bli tilfredsstillende. Dette kan være ved restaurering av vinduer, dokumentasjonsarbeid, blanding av maling etter historisk resept, konserveringsarbeider mm. Når vernemyndigheten gir tillatelse til endringer, kan det settes vilkår om at utførende håndverkere har antikvarfaglig kompetanse.

Geitungen fyrstasjon, Rogaland. Foto: Kystverket.

Vedlikeholdshåndbok

Det er behov for å sammenfatte retningslinjer for vedlikehold av fyrstasjonene, både de fredede og de ikke fredede, i en egen vedlikeholdshåndbok, og Kystverket er nå i ferd med å utarbeide en slik veileder. Denne prosessen vil også innebære nær kontakt med ulike vernemyndigheter, for å finne frem til løsninger som i størst mulig grad kan være felles for etatens fredede bygninger. I og med at søknad om dispensasjon avgjøres av den enkelte fylkeskommune, kan tolkning av og praksis i oppfølging av fredningsvedtakene variere noe fra fylke til fylke. En vedlikeholdshåndbok bør kunne bidra til å harmonisere praksis ut fra et nasjonalt perspektiv, selv om den naturligvis ikke vil kunne erstatte kravene til saksbehandling i den enkelte sak.

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold

Grunnholdninger til vern

Kulturminner er en viktig del av vår samlede kulturarv. Bygningene dokumenterer tidligere tiders samfunnsforhold, levekår, liv og gjøremål, byggeskikk og håndverksteknikker. Gamle bygninger er ikke-fornybare ressurser, og de er primærkilder til kunnskap om fortida. Alle andre nedtegnelser, fotografier og registreringer innebærer grader av fortolkning. Bygningene er derfor en unik kilde til kunnskap og et umistelig grunnlag for framtidig forskning, enten det gjelder levekår, byggeteknikk, dekordetaljer eller lignende. Ved framtidig bruk og modernisering er det viktig at vi i minst mulig grad reduserer bygningenes verdi som historisk kilde.

Som hovedregel skal man være svært varsom med å fjerne elementer i en fredet bygning – alle de historiske epokene som har nedfelt seg i det fysiske bygningsmiljøet, forteller en historie om bygningens og stedets utvikling. I noen tilfeller kan man imidlertid bli nødt til å prioritere mellom ulike faser. Unntaksvis kan det også vært aktuelt å tilbakeføre en bygning til en dokumentert tidligere tilstand.

Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper innen bygningsvernet

De viktigste grunnprinsippene er:

- Mest mulig av alle deler av bygningen skal bevares. Derfor må inngrepene ved vedlikehold og utbedring være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde framfor å reparere, og det er bedre å reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes tradisjonelle materialer og metoder, både ved vedlikehold og eventuell utskifting.
- Skjulte deler av bygningen (konstruksjoner) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater).
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske "arkivet" er bygningen selv.
- Gamle ombygginger og endringer av en bygning er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om bygningens livshistorie gjennom skiftende stilretninger og bruk.
- Når noe fjernes eller endres, skal aktuell dokumentasjon bli nedtegnet og arkivert. I spesielle tilfeller sikres dokumentasjonen ved lagring av den fjernete bygningsdelen (nærmere retningslinjer vil bli utarbeidet for dette).

- Endringer skal om mulig være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen kan framstå slik den var før endringen.

Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper

Hovedregelen er at løpende vedlikehold utføres uten at vernemyndighetene trekkes inn, mens man må søke tillatelse for endringer. Grensen mellom vedlikehold og endring kan være vanskelig å definere, og ulike aktører kan ha ulik oppfatning av begrepene. Kulturminnevernets definisjon av vedlikehold er snever, i den hensikt å ivareta kulturhistoriske verdier.

Mange eiere har i beste mening utført "vedlikeholdsarbeid" på en slik måte at vernemyndighetene vurderer dette som endring/inngrep, som i verste fall er skadelig for kulturminnet. Dette kan for eksempel være bruk av for tett maling, som medfører avskalling og råteskader, eller utskifting av opprinnelige bygningsdeler som burde blitt istandsatt av en kyndig restaureringshåndverker. Vedlikeholdet av en fredet bygning er underlagt kulturminneforvaltningens overvåkning. Det kan oppstå usikkerhet om hva man kan utføre uten å spørre, og når man må søke om tillatelse.

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å bevare mest mulig av de gamle bygningsdelene og å hindre skader. Dette gjelder både synlige og skjulte konstruksjoner og elementer. Vedlikeholdet skal om mulig skje på samme måte som da huset ble bygget, med samme teknikk, utførelse og materialbruk. I praksis vil dette noen ganger bety merarbeid, andre ganger krever det bare omtanke og kompetanse.

Homlungen fyrstasjon, Østfold. Foto: Kystverket.

Ved å bevare de gamle bygningsdelene og overflatene beholder bygningen sin autentisitet, og dermed sin vitenskapelige kildeverdi og opplevelsesverdi. En kopi kan aldri fullt ut erstatte de opprinnelige bygningsdelene. Selv om kopien er nøyaktig likt utført, er minst to dimensjoner gått tapt:

1. Aldersverdien: Spor av "tidens tann" er borte. Vi kan ikke lenger berøre de samme materialene som våre forgjengere.
2. Sannhetsgehalten: Hvordan kan våre etterkommere vite at kopien er nøyaktig utført? Kan de stole på at historien og byggeteknikken som formidles, er identisk med den opprinnelige?

Større vedlikeholdsarbeider og endringer

Det må søkes om tillatelse for større vedlikeholdsarbeider, større reparasjoner og endringer i en fredet bygning. Som oftest blir det gitt tillatelse når endringene er små og tiltaket er nødvendig for fortsatt bruk. Kulturminneforvaltningens oppgave er å passe på at det ikke blir gjort så mange endringer i årenes løp at det til slutt er lite igjen av det opprinnelige huset.

Eksempler på større vedlikeholds-/istandssettingsarbeider som krever tillatelse:

- endring av utvendig malingtype/farge, fjerning av eldre malinglag, overmaling av dekor og lignende
- vedlikehold av utvendig kledning som innebærer et betydelig omfang utskifting av råteskadet virke
- restaurering av vinduer der det er råteskader som innebærer betydelig innspusning av nytt virke og forbedring/endring av tekniske løsninger

Eksempler på andre endringer som krever tillatelse:

- utskifting av bygningselementer, som utvendig panel, vinduer og ytterdører
- tildekking eller fjerning av eksisterende utvendige overflater
- oppsetting eller riving av innvendige lettvegger
- installering av våtrom eller kjøkken
- etablering av infrastruktur, rørføringer, ventiler etc.
- fasadeendringer
- oppføring av tilbygg
- tilbakeføring til tidligere dokumenterbar tilstand

Et overordnet prinsipp er at alle endringer om mulig skal gjøres reversible, slik at de i framtida kan la seg tilbakeføre. Endringer og tilføyelser skal kunne fjernes uten at bygningen blir forringet. I praksis kan dette eksempelvis innebære at nye skillevegger festes slik at de lett kan fjernes uten å sette merkbare spor.

Tilbakeføring

Når vernemyndighetene skal vurdere forslag til endringer, vil de ta hensyn til hvilken periode – eventuelt flere perioder – i bygningens historie som fredningen søker å bevare. Hvis det er foretatt endringer i nyere tid, kan det i noen få tilfeller være aktuelt å tilbakeføre bygningen til et tidligere eller opprinnelig utseende. Dette kan gjelde et helt eksteriør, deler av bygningen, enkelte rom eller mindre bygningsdeler og detaljer. Følgende premisser og forutsetninger bør ligge til grunn for at en tilbakeføring skal kunne vurderes:

- Det foreligger sikker, god og tilstrekkelig dokumentasjon (tegninger, fotografier eller lignende) av den opprinnelige situasjonen.

- Tilbakeføring basert på gjetting kan normalt ikke godtas.
- De nyere tilføyelsene som fjernes eller tildekkes, har relativt lav/underordnet verdi.
- Kulturminnet er ikke for sterkt endret. Hus som har fått ny takform, hovedvolum eller lignende bør bevares slik de er. Tilbakeføring av vindustyper og kledning på en bygning med intakt hovedform, kan derimot være aktuelt.

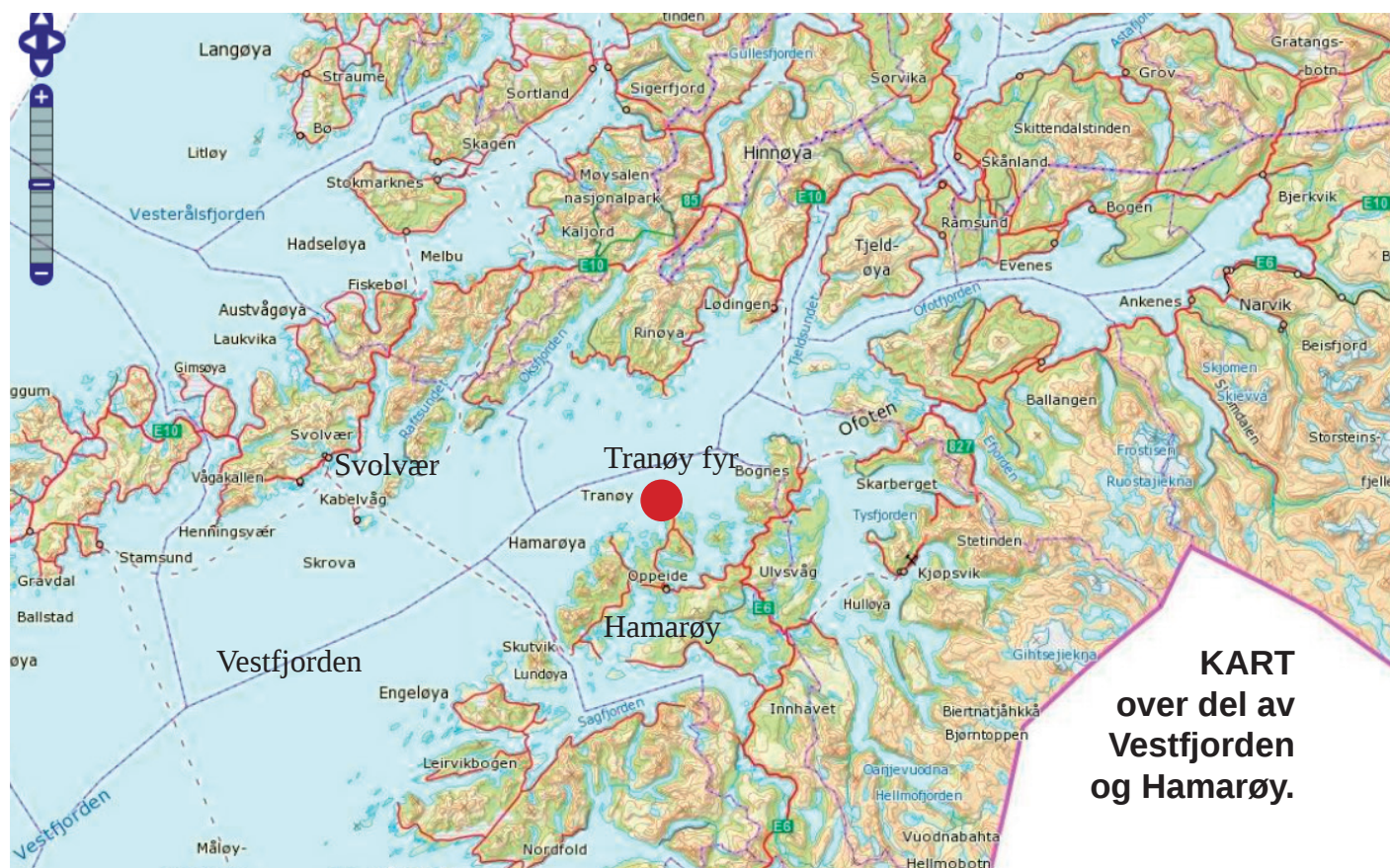
Vardø fyrstasjon, Finnmark. Foto: Kystverket 2011.

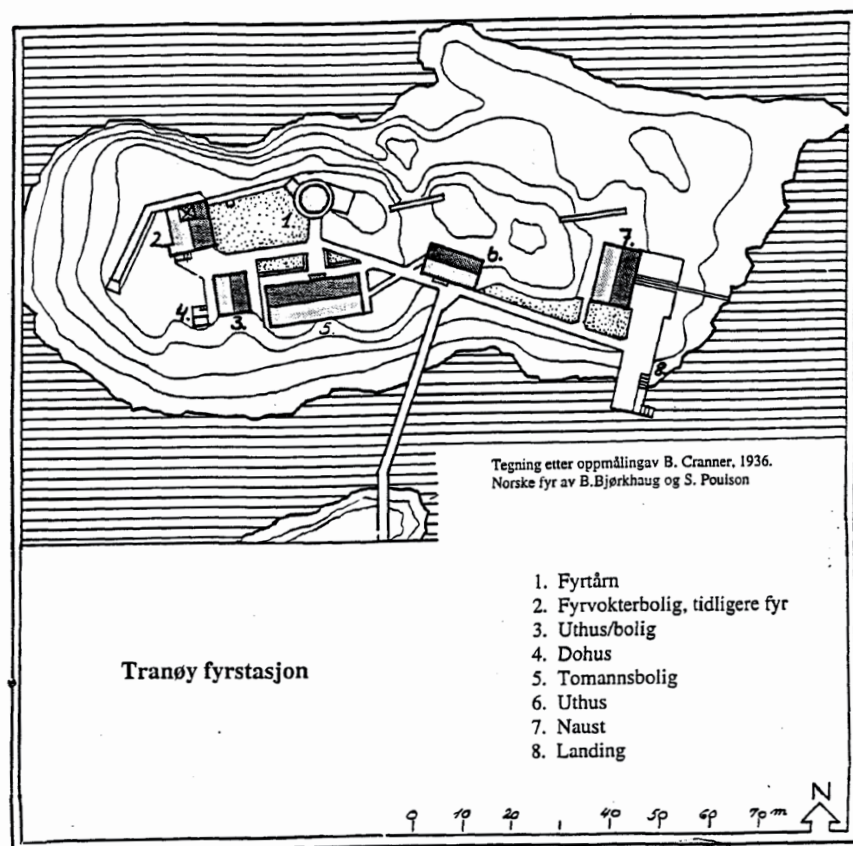
TRANØY FYRSTASJON --- SPESIELL DEL

Foto: Kystverket 17.2.2010

KART
over del av
Vestfjorden
og Hamarøy.

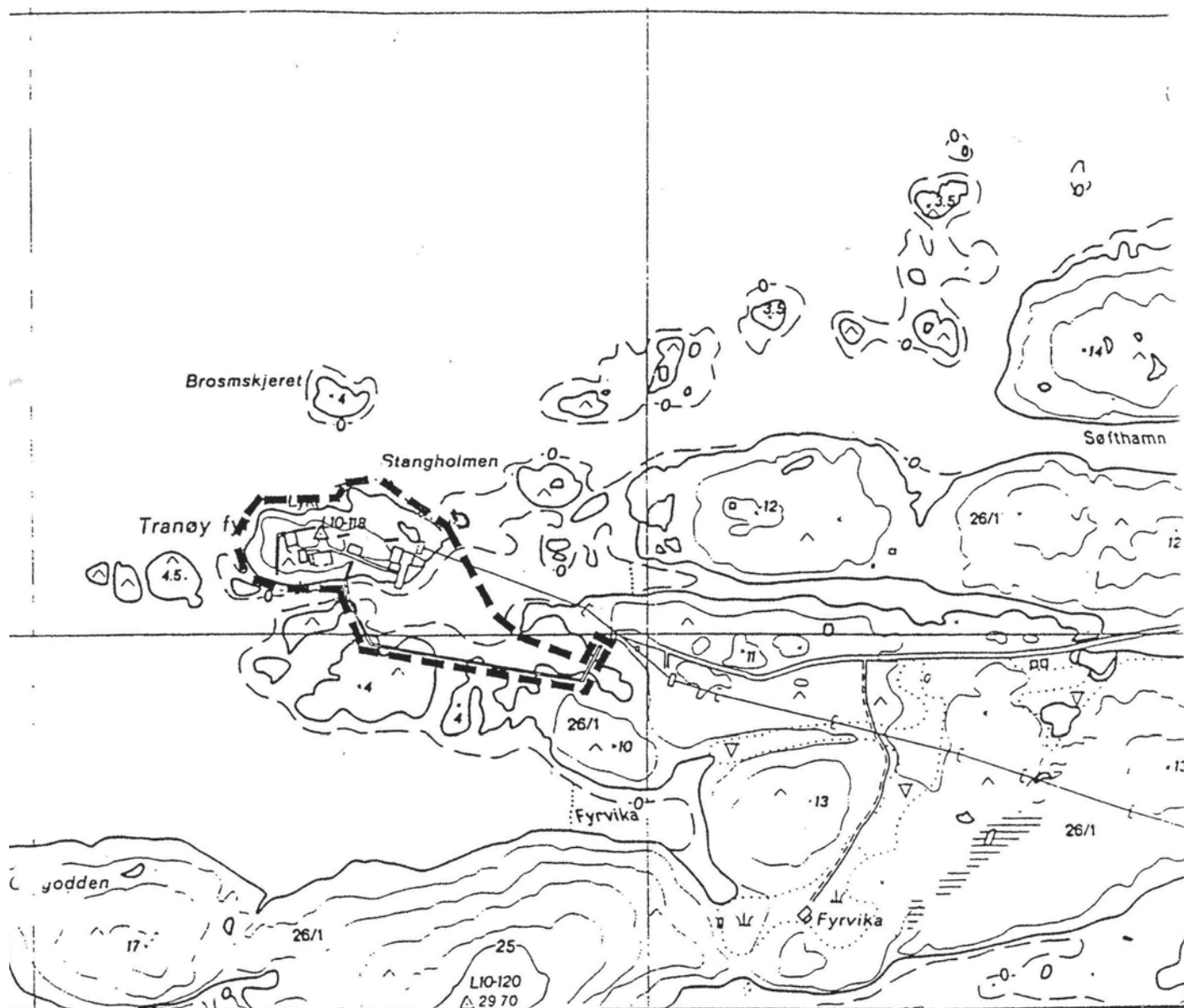

Situasjonskart

hentet fra fredningsvedtaket.
Tegning: Sven Poulsson.

Fredningsområdet rundt Tranøy Fyrstasjon

Tranøy fyrstasjon

TRANØY FYRSTASJON - GNR. 26, BNR.1,
HAMARØY KOMMUNE

14. oktober 1996, RIKSANTIKVAREN

Kartet er i målestokk: 1:5000

----- AVGRENSNING AV DET FORESLÅTTE FREDNINGSOMRÅDE

Faktaopplysninger om Tranøy fyrstasjon

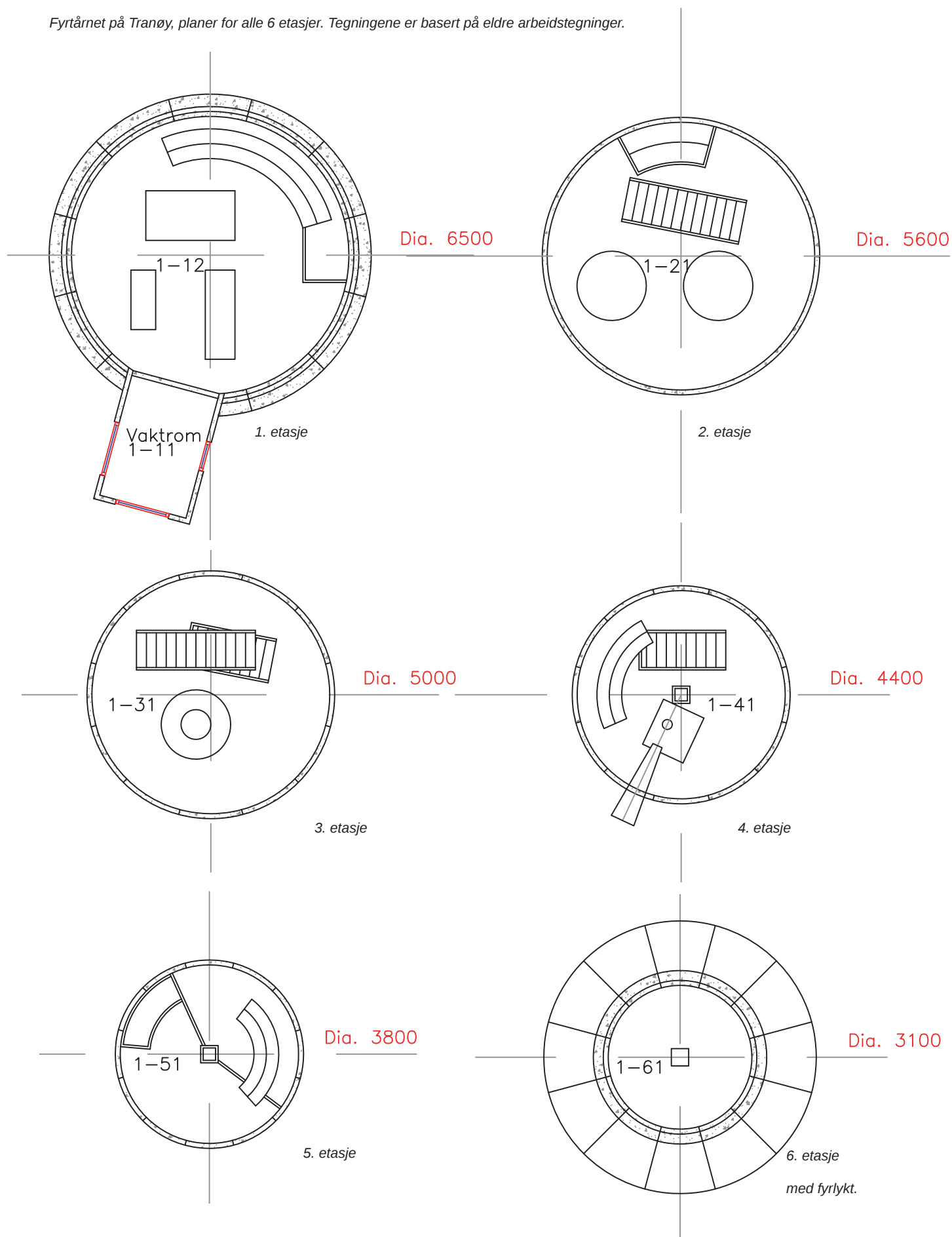
Eiendomsinformasjon			
Opprettet		1864	
Fylke	Nordland	Region	Kystverket Nordland
Kommune		1849 Hamarøy	
Fyrlistennummer		719500	
Dato for fredningsvedtak		09.07.1997	
Andre vernebestemmelser		---	
Eiendom		Knr, gnr, brnr.: 1849 / 26 / 1	
Askeladden nr.	87424	Grunneier	Hamarøy kommune
Utleie		Utleid til Villy Sund	

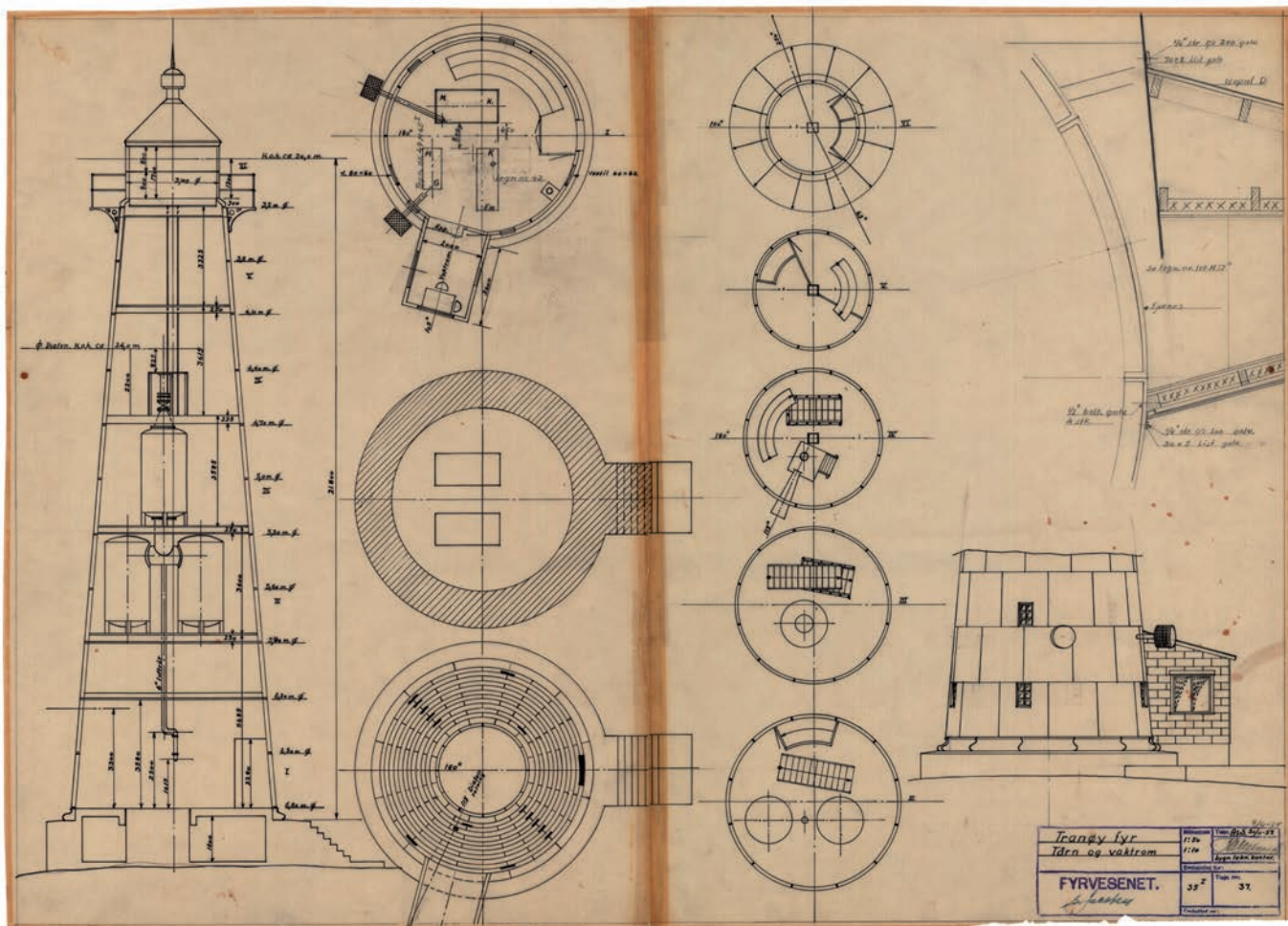
Byggnr. i fredn. vedtaket	Bygningstype	Bygg- status	GAB-nr.	Aske- ladden nr.	Verneklasse/§	Omfang
1	Fyrtårn	Intakt	189179197	87424-1	Klasse 1, Kulturminne- loven §15.	Fredningen gjelder bygningens interiør og eksteriør.
2	Fyrvokter- bolig, tidl. fyr	Intakt	189156073	87424-2	Klasse 1, kml §15.	Fredningen gjelder bygningenes eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.
3	Uthus/bolig	Intakt	189156030	87424-6	Klasse 1, kml §15.	Samme som i feltet over
5	Tomanns- bolig	Intakt	189156057	87424-5	Klasse 1, kml §15.	Samme som i feltet over
6	Uthus (for to- familie bolig, barakk.)	Intakt	189156065	87424-3	Klasse 1, kml §15.	Samme som i feltet over
4	Dohus	defekt	189179200	87424-4	Klasse 1, kml §15.	Samme som i feltet over
7	Naust	Intakt	189156049	87424-7	Klasse 1, kml §15.	Samme som i feltet over
8	Landing	Intakt	-	-	Klasse 1, kml §15.	Eksteriørfredning
Det fredete området					Klasse 1, kml §19.	Fredningen etter § 19 omfatter et område avmerket på vedlagte kart datert 14. oktober 1996 og påført Riksantikvarens stempel, se forrige side.

Litt om fyrstasjonens historikk	Tranøy fyrstasjonen ble opprettet i 1864. Da ble det opprinnelig reist en laftet fyrbygning med tre værelser og kjøkken, og et værelse og vaktrom på loftet. Et 4. ordens fyrapparat med fast lys ble plassert i en fyrlykt i et tilbygg på taket av fyrbygningen. Linsen var den første som kom fra Chance Brothers i England. I 1910 ble det montert ny lykt og et fyrapparat som ga 2 lynblikk hvert 6. sekund. Fyrstasjonen fikk diafon i 1936 (tåkesignal). Nåværende støpejernstårn stod opprinnelig på Moholmen utenfor Kabelvåg, og ble flyttet til Tranøy i 1936 . 1959 ble stasjonen elektrifisert med landstrøm. Ny lykt ble satt opp med 2. ordens fast linse og 1000 W lampe. I 1969 ble det bygget en 250 m lang gangbro inn til fastlandet. Tåkesignalet ble nedlagt i 1983. Fyrstasjonen ble automatisert og avbemannet i 1991.
Vernestatus	Fyrstasjonen er vedtaksfredet etter kulturminneloven §§ 15 og 19.
Fra Riksantikvarens fredningsbegrunnelse	Tranøy fyrstasjon har stor miljøskapende verdi med sin markante beliggenhet og form. Fyrstasjonen er et kjent landemerke i området og er således et identitetsskapende element. Fyrstasjonen har med sitt høye støpejernstårn og den mindre, gamle fyrbygningen stor alders- og fyrhistorisk verdi. Støpejernstårnet er flyttet fra Moholmen fyrstasjon og har også i denne sammenheng fyrhistorisk verdi. Fyrstasjonen har fått sin form og plassering ut fra sin funksjon og er et viktig historiefortellende element som i tillegg har betydelig estetisk verdi. Deler av anlegget har i senere tid gjennomgått forholdsvis store ombygginger, men plasseringen og form er i hovedtrekk bevart. Tranøy fyrstasjon har nærings- og sosialhistorisk verdi også utover selve fyrdriften. Anlegget er et eksempel på et familiebetjent fyr, med opptil flere familier bofast samtidig. Stasjonen har hatt fjøs med husdyr. Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området i henhold til lov om kulturminner § 19, fordi det er viktig å bevare virkningen av fyrstasjonen i miljøet.
Fyrstasjonens egenart, sårbarhet og tålegrense	Tranøy fyrstasjon er et innseilingsfyr. Den har et ca. 27 meter høyt støpejernstårn. Den opprinnelige, lille fyrbygningen står fremdeles. Tranøy fyrstasjon har gangbroforbindelse med fastlandet. Fyrstasjonen er plassert på en lav holme, Stangholmen, i Vestfjorden. Husene er bygget i flere omganger. Først fyrbolig og uthus, laftet i enkel sveitserstil, siden kom bolig for betjening og flere uthus med saltak, i enkel nyklassisistisk stil. Mye av den opprinnelige bygningskarakteren er endret pga. modernisering og utskifting av vinduer og kledning. Tranøy er lett tilgjengelig, og oppleves av mange som et interessant kulturminne, med sin historie og sin "landsbykarakter". Man bør tilstrebe en optimal utnyttelse av gjestekapasiteten.
Kystverkets føringer for alternativ bruk og videre utvikling	Stedet er et populært overnattingssted og besøkssted pga egen restaurant. Ved relativt enkle grep kan man også gjøre fyrstasjonen tilgjengelig for besøk og overnatting av rullestolbrukere. Fyrstasjonen fremstår i relativt god stand. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Alle tilbakeføringstiltak er søknadspliktige.

Bygningspresentasjoner: 1. Fyrtårn

Bygningens navn	Fyrtårn	 Foto: Kystverket 11.5.2012
Askeladden nr.	87424-1	
GAB nr.	189179197	
Byggnr. i fredn.vedtak	1	
Byggeår	1935-36	
Byggherre / Arkitekt	Kystverket	
Opprinnelig funksjon	Fyrtårn	
Fredningsomfang	Eksteriør og interiør	
Navigasjonsinstallasjon	Linse av 2. orden / 1000 W lampe	
Bygningsbeskrivelse	Støpejernstårnet står på et fundament av betong. Tårnet er malt rødt med hvitt belte. En stor, hvitmalt betongtrapp med røde jernrørsgelender fører opp til inngangsdøren. Døren er en enkel tredør, plassert i et lite, rødmalt tilbygg inntil tårnet. Inntil tårnets nordvestre vegg står et tilbygg som har hvitmalt grunnmur i betong. Tilbygget har bindingsverkskonstruksjon og pulttak. Tårnet er omkranset av et galleri rundt lyktehuset. I tårnets 1. etasje er det innredet maskinrom pluss vaktværelse i tilbygget. I 2. og 3. etasje står 3 eldre trykklufttanker og i 4. etasje var diafonen montert. Den var i bruk i perioden 1936-1980. Diafonen er nå delvis demontert. Av fyrtekniske installasjoner finnes bl.a. linseapparat av 2. orden fra 1959.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell og sprengstein 2. Fundament: Støpt betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpte betongtrapper og -veier med jernrekkverk 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpejern plateelementer. rødmalt med ett hvitt vannrette bånd 7. Ytterdører: Lakkert finerdørmed Kystverkets logo 8. Vinduer: Støpejernsvinduer med enkelt glass 9. Tak: Metall platetak over lyktehuset. Rødmalt 10: Taktekking: Metallplater 11. Takrenner og nedløp: Støpejern. Renne rundt lyktehustaket 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Lett bindingsverk med smal kledning av faspanel 16. Etasjeskiller: Stål bjelkelag med tregulv. Betonggulv med linoleumsfliser i lyktehuset 17. Innvendige trapper: Støpejern elementtrapper, messing meglerdetaljer Stål ballustre. Rødmalte 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Messingventiler i yttervegg av lyktehus 20. Galleri og balkong: Støpejernsbraketter, jernplategulv i galleri. støpte ballustre. Rødmalt	
Endringshistorikk	Det første fyret stod på den gamle fyrmesterboligen. Dette tårnet ble flyttet fra Moholmen i 1935/36.	
Retningslinjer for videre utvikling	Det er ikke nødvendig eller ønskelig med noen bygningsmessige endringer av fyret. Det skal normalt ikke være adgang til selve navigasjonsinstallasjonen for andre enn Kystverkets personell. Eventuell tilgang for turister skal være regulert i en egen instruks, og skal bare skje i følge med ansvarlig person.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Endring av eksisterende eller montering av ny fast innredning / installasjon er søknadspliktig. Dette gjelder også i forbindelse med Kystverkets egen virksomhet.	

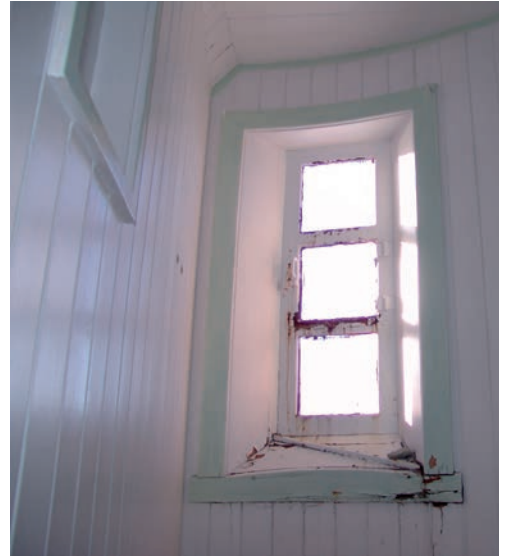

Over: Tegning av fyrtårnet fra 1958.

Fyrtårnet: inngangsparti (under) og tårnet med vaktrom t.v. (under til høyre) Begge foto: Kystverket 19.3.2012.

Innvendige trapper og støpejernsvindu i tårnet.

Linsesystem intakt.

Under t.v.: «Mellometasje» over 1. etasje. Under t.h.: 1. etasje interiør. Alle interiørfoto i tårnet: Kystverket 2010.

2. Fyrvokterbolig, tidligere fyr

Bygningens navn	Fyrvokterbolig, tidligere fyr.	 foto: Kystverket 20.4.2009
Askeladden nr.	87424-2	
GAB nr.	189156073	
Byggnr. i fredn.vedtak	2	
Byggeår	1864	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Fyr og bolig	
Fredningsomfang	Eksteriør og hovedkonstruksjon med eksisterende romløsning.	
Bygningsbeskrivelse	Saltaksbygning med tårnoppbygg hvor den gamle fyrlykta stod. Det originale skifertaket er nå modent for omlegging. Kledd med trepanel, siden er eternittplater 30x60 m bølge montert utenpå trekledningen. 9,1 x 8,3 m grunnflate. Opprinnelig fyrbolig med lykt (støpejern 7/12, diam. 3,1 m. Tekket med bordtak og fortinnete kopperplater. Kopper renner og nedløp. Lyktgalleriet hadde jernrekkverk og trallverk av tre over koppertekkingen).	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjellgrunn. 2. Fundament: Fjellgrunn. 3. Grunnmur: Gråstein, fuget. 4. Utvendige trapper og ramper: 7 trinns steintrapp med jernrekkverk. 5. Gulv på grunn: Betong. 6. Yttervegger: Trekledning m eternittplater. 7. Ytterdører: 2 stk. Hovedinng.: Panelt hvitmalt ramtredør. Til kjellerrom: Hvitmalt labankdør. Innadslående. 8. Vinduer: Enkelte orig.vinduer i dårlig forfatning. De fleste er nyere to-fags isolerglass-vinduer. 9. Tak: Sperrebukker med kvadratiske åser. 10: Taktekking: Bordtak m lappskifer. 11. Takrenner og nedløp: Noen eldre støpejernsrenner og nedløp. Nyere plastrenner og nedløp på hovedtak. 12. Beslag: Kopperbeslag på skråtak mot vest. 13. Takvinduer og luker: Ingen. 14. Halvtak og skråtak: Ingen. 15. Innervegger: Laftevegger. 16. Etasjeskiller: Tregulv m trebjelker. 17. Innvendige trapper: Tretrapp, malt. 18. Piper og ildsteder: En pipe. 19. Luker og ventilasjon: Ventilasjonshetter mot øst og vest. 20. Galleri og balkong: Ingen 21. Gjerder og skjermvegger: Ingen 22. Diverse: ...	
Endringshistorikk	Mye endret siden det ble bygget. Opprinnelig fyrlykt i tårn mot Vestfjorden (nord). Daværende fyrvokterbolig. Siden bolig for 1. fyrbetjent.	
Retningslinjer for videre utvikling	Som det eldste huset på fyrstasjonen har denne boligen stor historisk betydning. Ved senere ombygginger er mye av husets karakter forsvunnet. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vilvære søknadspliktig.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Man må gå gjennom infrastruktur, f.eks. baderom, for å påse at innredning er utført i henhold til gjeldende regler og bestemmelser.	

Over: fasade mot vest.

Under: Fasade mot nord.

Under: fasade mot øst.

Alle foto: Kystverket 9.5.2012

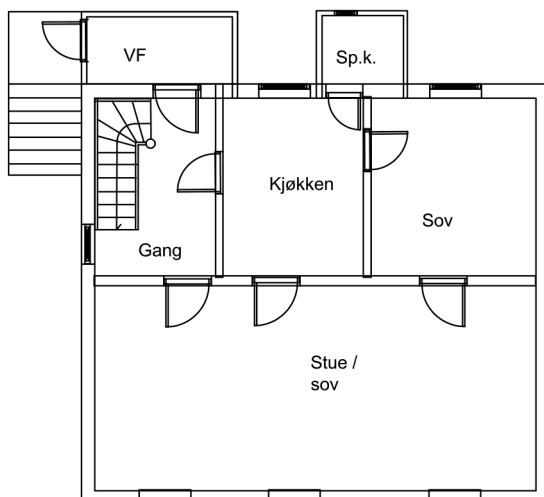

Under: Gammelt foto av den første fyrstasjonen.

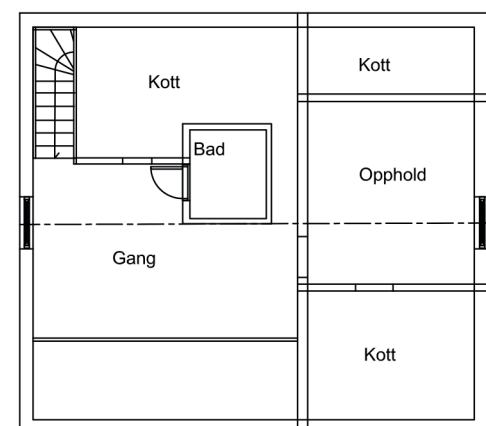
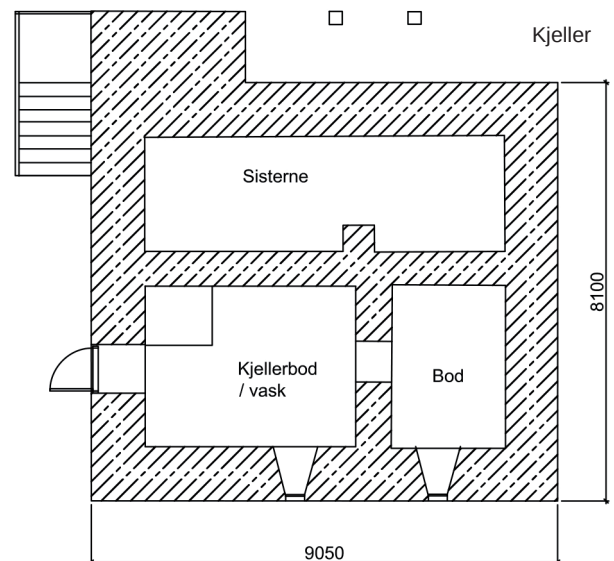

Under: Plantegning av fyrboligen. Nåværende situasjon.

Basert på eldre arbeidstegninger.

Plan 1. etasje fyrvokterbolig / tidligere fyr.

Plan 2. etasje fyrvokterbolig / tidligere fyr.

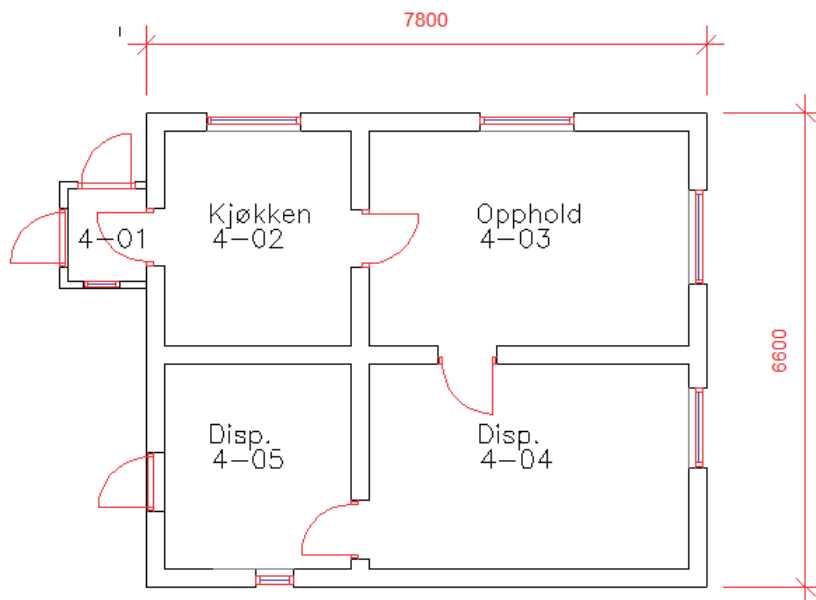
3. Uthus / bolig

Bygningens navn	Uthus / bolig	
Askeladden nr.	87424-6	
GAB nr.	189156065	
Byggnr. i fredn.vedtak	3	
Byggeår	1864	
Byggherre / arkitekt	Fyrvesenet	
Oppr. funksjon	Fjøs og uthus	
Fredningsomfang	Eksteriør og hovedkonstruksjon med eksisterende romløsning.	
Bygningsbeskrivelse	7,8 x 6,6 m2 grunnflate. Bygget som uthus/ fjøs. Hadde 4 inngangsdører opprinnelig: til do, oljebod, matbod og rullebod, hvor det også var stige til høyloft og dør inn til fjøs med 2 båser. På den ene gavlen var det en trapp opp til høyloftet. Senere tatt i bruk som bolig for reserveassistent, med 2 rom: kjøkken og kombinert stue/ soverom, pluss vedbod og arbeidsrom.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell. 2. Fundament: 3. Grunnmur: Betong/gråstein. 4. Utvendige trapper og ramper: Enkelte trinn i betong. 5. Gulv på grunn: Ingen 6. Yttervegger: Laft m eternittplate / panel under. 7. Ytterdører: Panelte ramtredører, hvitmalt spilepanel Gamle dørvidere og låskasse. 8. Vinduer: 4 stk. sidehengslet tofags enkle v. m varevindu / 1 stk. sidehengslet v. m. isolerglassrute/ 2 stk. enkle trevinduer. 1 i vindfang, 1 i gavl mot vest. 9. Tak: Åstak, saltak. 10. Taktekking: Bordtak og diagonalskifer. 11. Takrenner og nedløp: Støpejern mønepanner. renner og nedløp. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Luke/ labankdør i gavl mot nord til tidligere høyloft. 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Laft m panel/huntonittplate. 16. Etasjeskiller: Tregulv m bjelkelag. 17. Innvendige trapper: Ingen. Oppr. trapp til høyloft fra fjøs. 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker , ventilasjon: Ventilasjonshetter av metall mot øst, nord og vest 20. Galleri og balkong: Ingen 21. Gjerder og skjermvegger: Ingen	
Endringshistorikk	Fra fjøs/uthus (1864) til bolig og uthus (ca 1959)	
Retningslinjer for videre utvikling	Har potensiale som bolig / uthus. Bør f.eks. kunne brukes som bolig for fyrvertene. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vil være søknadspliktig.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Skifertak har store skader og må repareres. Tekkingen bør legges på nytt. Dører må repareres / restaureres.	

Foto: Kystverket 18.10.2005.

Fasade mot nord, med dohuset.

Planløsning for uthuset. 1:100. Basert på eldre arbeidstegninger.

Foto av uthusets skifertak mot syd. Foto: Kystverket 17.2.2010.

Over: Fasade mot øst. Merker etter tidl. trapper.

Over: Fasade mot syd. Inngang kjeller.

Taket over inngang trenger ny papptekking.

Over: Fasade mot vest.

Under: Fasade mot nord.

Alle foto: Kystverket 9.5.2012

4. Dohus

Bygningens navn	Dohus	 Foto: Kystverket 9.5.2012
Askeladden nr.	87424-4	
GAB nr.	189179200	
Byggnr. i fredn.vedtak	4	
Byggeår	1958 (?)	
Byggherre/arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Dohus	
Fredningsomfang	Eksteriør og hovedkonstruksjon med eksisterende romløsning.	
Bygningsbeskrivelse	Lite firkantet utedo med pulttak. 2 dører m vinduer fra Nord. Luke for tømning under gulv, mot sør. Kledd m eternittplater. Tak: D-papp.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell, steingrunn. 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Ingen 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Lett bindingsverk med papp og eternittplater. 7. Ytterdører: 2 panelt hvitmalt dører med glassfelt. 8. Vinduer: Ingen 9. Tak:Pulttak 10: Taktekking: D-Papp 11. Takrenner og nedløp: Ingen 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med panel. 16. Etasjeskiller: Bjelkelag, med gulvbord. 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Ingen 20. Galleri og balkong: Ingen 21. Gjerder og skjermvegger: Ingen 22. Diverse: Nei.	
Endringshistorikk	Over lang tid har doen forfalt, vært ute av bruk pga innlagt vannklosett, bygningen er forfallen.	
Retningslinjer for videre utvikling	Vil neppe komme i drift igjen som toalett. Ingen spesielle.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Dohuset må repareres. I det minste tettes utvendig. Trenger nye plater mot øst. Også utbedring av de andre ytterveggene og restaurering av dørene. Evt. ny belistning/ vannbord/vindskier.	

Over: fasade mot nord.

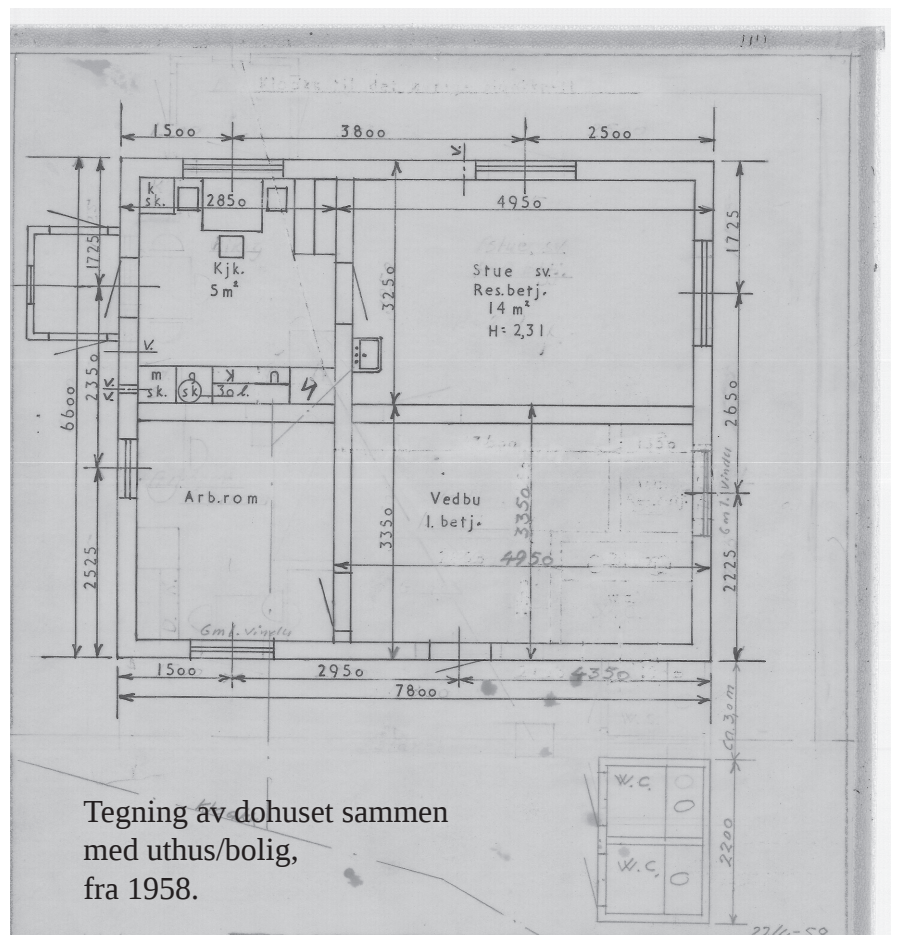

Over: fasade mot syd.

Fasade mot vest.

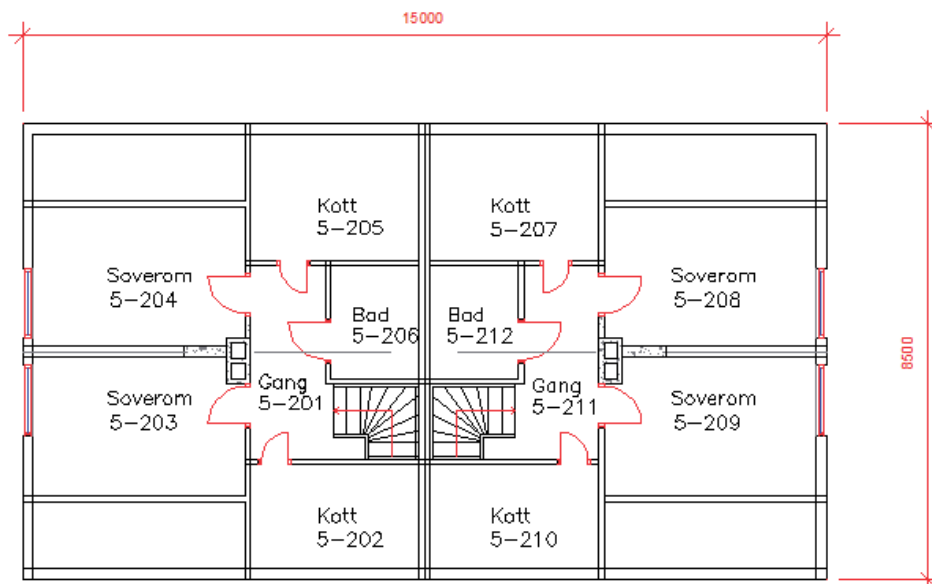
Fasader mot nord og øst.

Alle foto: Kystverket 9.5.2012

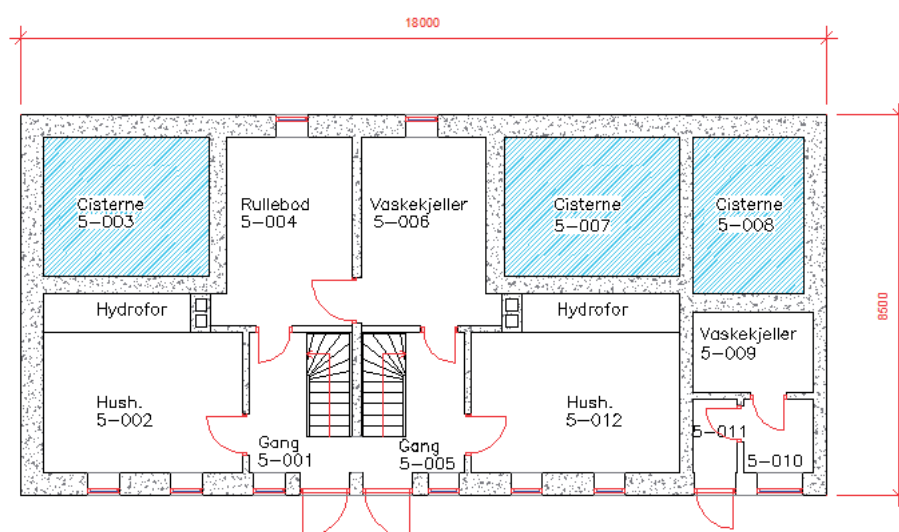
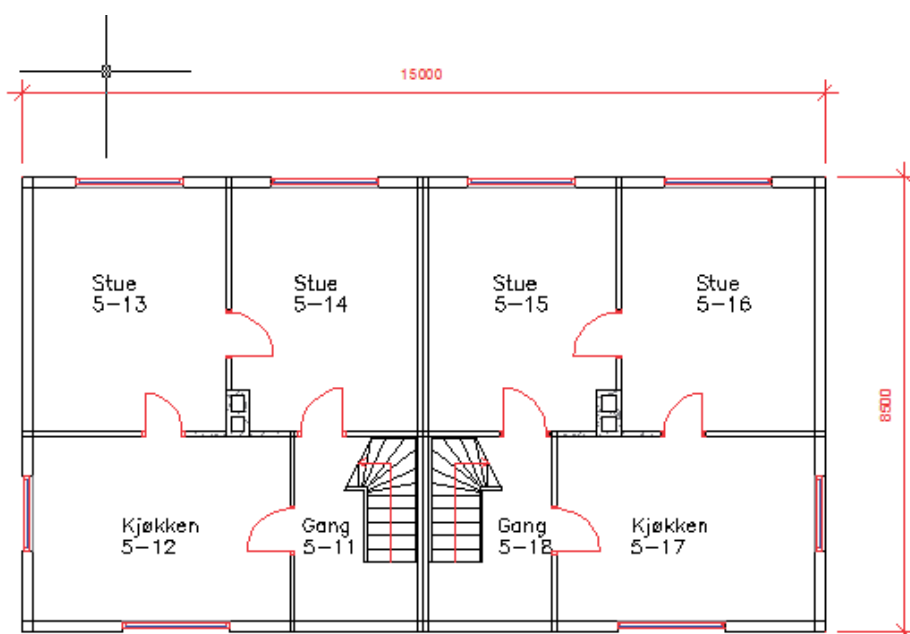
5. Tomannsbolig

Bygningens navn	Tomannsbolig	 Foto: Kystverket 9.5.2012
Askeladden nr.	87424-5	
GAB nr.	189156057	
Byggnr. i fredn.vedtak	5	
Byggeår	1935-36.	
Byggherre/Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Bolig	
Fredningsomfang	Eksteriør, samt hovedkonstruksjon med eksisterende romløsning.	
Bygningsbeskrivelse	15 x 8,5 m grunnflate. 2 boliger med hhv 2 rom og kjøkken i 1. etasje, 2 soverom og bad på loft. I kjeller: proviantrom, vannbeholder og felles vaskerom. Bad i tilbygg mot vest: 3 x 8,5 m, utført i jernbetong med flatt tak. Tidligere to- og tre-rams vinduer i 1. etasje er skiftet ut til H-vinduer. Stående trepanel på yttervegger mot nord og øst. Eternittplater mot syd og vest. Bygget opprinnelig som en vanlig tomannsbolig med to- og tre-fags sidehengslete vinduer med varevindu, med en horisontal spross i ytterste glass.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Tre bindingsverk m hvitmalt liggende, høvlet panel. To vegger kledd m eternittplater. (Syd og vest). 7. Ytterdører: 2 stk. hvitmalt isolerte dører kledd med finer, ett med vertikalt glassfelt. 1 stk. rødmalt panelt og isolert ramtredør til bad i tilbygg mot vest. 8. Vinduer: En del originalvinduer i kjeller-etasjen (bl.a. noen støpejernsvinduer). For øvrig H-vinduer. Vippevinduer med isolerglass. 9. Tak: Saltak med sperrebukker. 10: Taktekking: bordtak med lappskifer. 11. Takrenner og nedløp: Støpejerns renner og -nedløp. 12. Beslag: ingen 13. Takvinduer og luker: ingen 14. Halvtak og skråtak: ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med malt huntonittplater eller malte panelvegger. 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med bordgulv. Noe belegg og fliser i bad. 17. Innvendige trapper: Malte tretrapper. 18. Piper og ildsteder: 2 stk. pipestokker. Ikke i bruk. 19. Luker og ventilasjon: Ventilasjonshetter i ytterveggene.	
Endringshistorikk	Bygget 1935-36. Har frem til avbemanningen vært bolig for 2 familier. De mest markante endringene er skifte av vinduer, ytterdører og ytterkledning. Mye intakt i interiøret.	
Retningslinjer for videre utvikling	Videreføring av nåværende drift. Huset har god kapasitet og egner seg godt til overnatting / utleie. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vil være søknadspliktig.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Pga meldinger om lekkasjer i taket bør skifertaket legges om. Søknadspliktig. Nåværende vinduer er defekt mht hengsler/åpning, og tofags, sidehengslete vinduer er en teknisk sett bedre og historisk sett relevant utførelse mht tilbakeføring. Tiltaket er søknadspliktig.	

Plan tofamiliebolig. Øverst: Loftsplan. Under: 1. etasje. Nederst: Kjellerplan.

Tegningene er utarbeidet på grunnlag av eldre arbeidstegninger.

Over: Fasade mot nord.

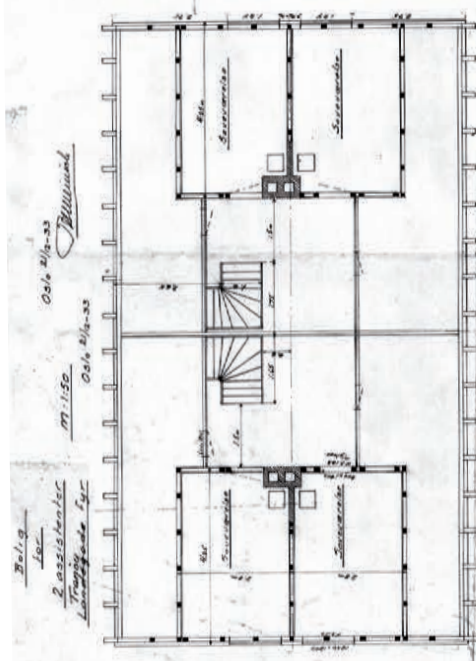

Fasader mot vest (t.v.) og øst (t.h.)

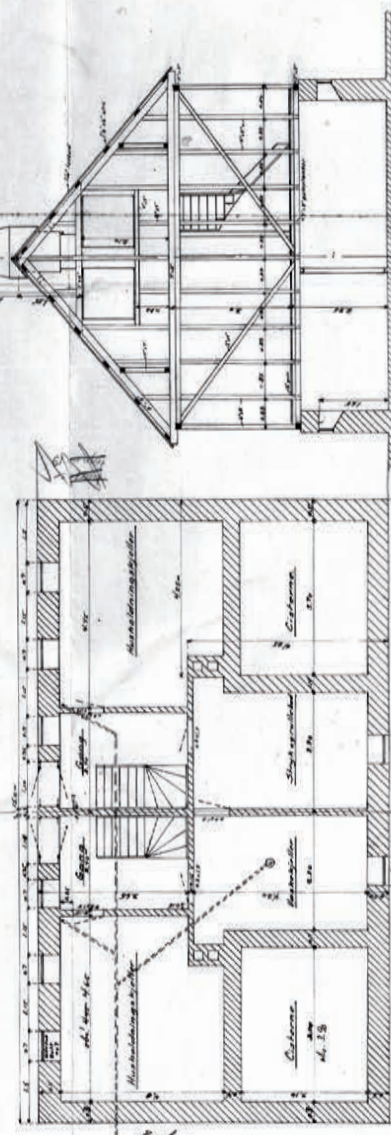
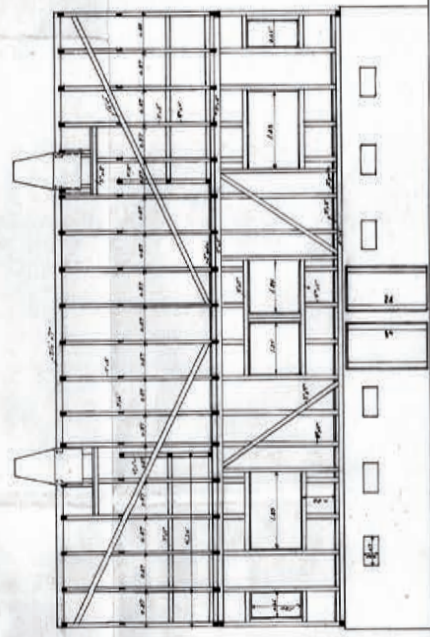
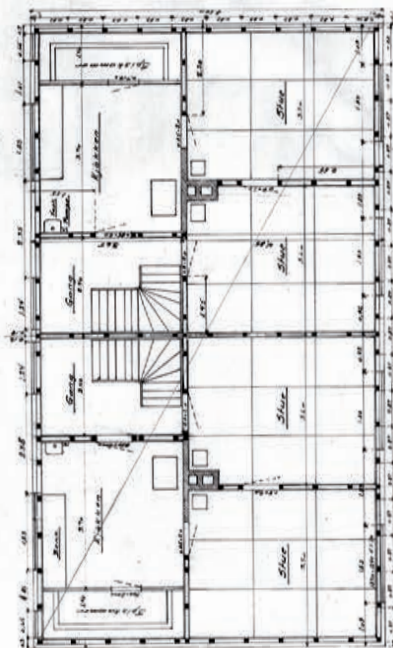
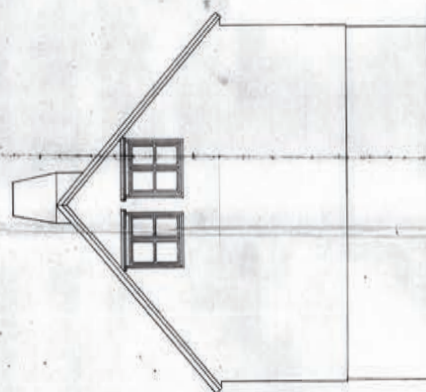
Under: Fasade mot syd.

Alle foto: Kystverket 9.5.2012.

Art	Antal	Beskrivelse	Enhet
1	1	Stor sal med utvidet utgang til hage	m ²
2	1	Små sal med utvidet utgang til hage	m ²
3	1	Kjøkken med utvidet utgang til hage	m ²
4	1	Badstue med utvidet utgang til hage	m ²
5	1	W.C. med utvidet utgang til hage	m ²
6	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
7	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
8	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
9	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
10	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
11	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
12	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
13	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
14	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
15	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
16	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
17	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
18	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
19	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
20	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
21	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
22	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
23	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
24	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
25	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
26	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
27	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
28	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
29	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
30	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
31	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
32	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
33	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
34	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
35	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
36	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
37	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
38	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
39	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
40	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
41	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
42	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
43	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
44	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
45	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
46	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
47	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
48	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
49	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
50	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
51	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
52	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
53	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
54	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
55	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
56	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
57	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
58	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
59	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
60	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
61	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
62	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
63	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
64	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
65	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
66	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
67	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
68	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
69	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
70	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
71	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
72	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
73	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
74	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
75	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
76	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
77	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
78	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
79	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
80	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
81	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
82	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
83	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
84	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
85	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
86	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
87	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
88	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
89	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
90	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
91	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
92	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
93	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
94	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
95	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
96	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
97	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
98	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
99	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²
100	1	Stue med utvidet utgang til hage	m ²

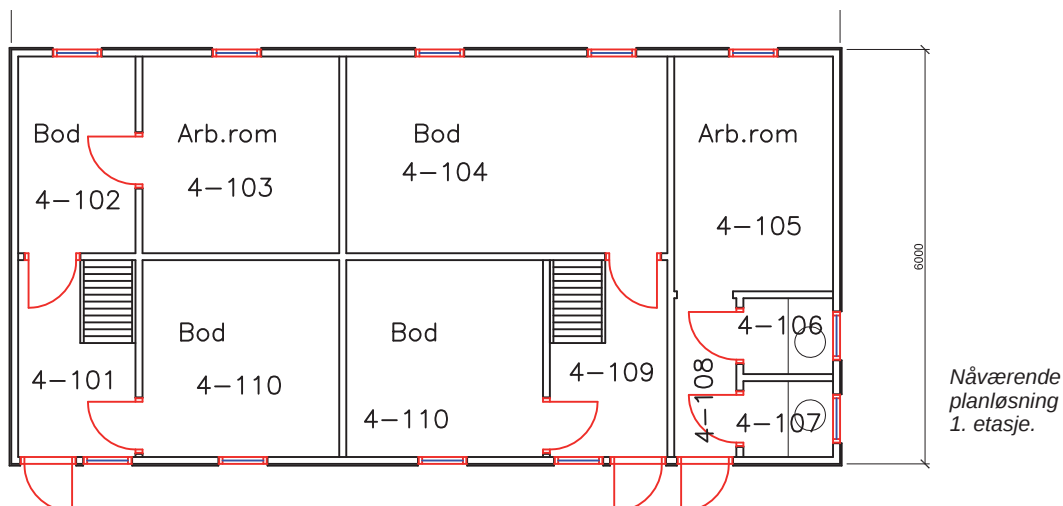

Ark. N. 29

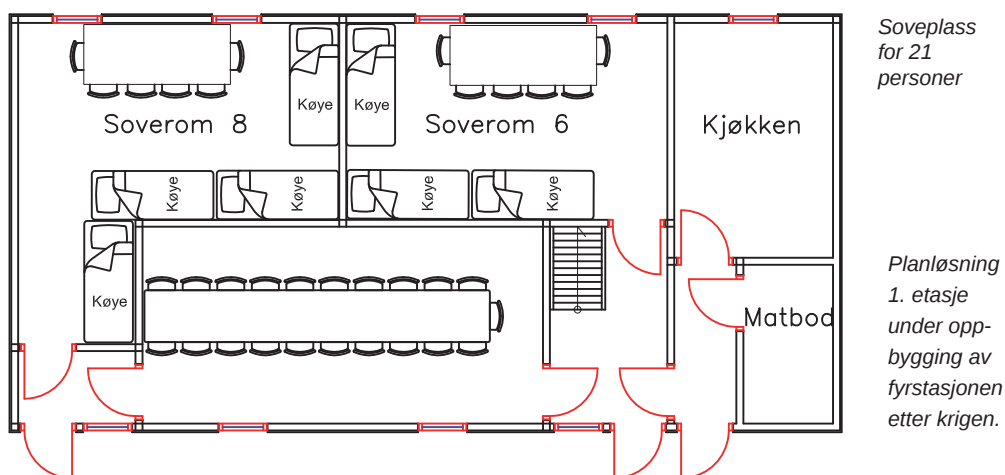
Opprinnelig byggetegning for tomannsbolig. 1933.

6. Uthus (barakk)

Bygningens nav	Uthus	 foto: Kystverket 9.5.2012
Askeladden nr.	87424-3	
GAB nr.	189156065	
Byggnr. i fredn.vedtak	6	
Byggeår	1935-36.	
Byggherre/Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Barakk for arbeidsfolk under ombygging av fyrstasjonen/ uthus.	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder eksteriør og hovedkonstruksjon med eksisterende romløsning.	
Bygningsbeskrivelse	Bjelkelag på støpt grunnmur. Bindingsverk. Trevinduer, flere typer, m og u krysspross. Trepanel på Ø,N og V-vegg. Eternitt mot syd.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Betongplattning rundt huset. 5. Gulv på grunn: Ingen 6. Yttervegger: Bindingsverk med faset hvitmalt høvlet trepanel og noe eternittkledning (sørvegg). 7. Ytterdører: Isolerte, finerte ytterdører, hvitmalt, med glassfelt m løse sprosser.. 8. Vinduer: Enkle trevinduer m kryss-spross (N og Ø). Mot syd/vest: delvis også isolerglassvinduer m glidehengsler. 9. Tak: Saltak , sperretak, 10: Taktekking: Bord og bølgeblikkplater. 11. Takrenner og nedløp: Plastrenner, mangeler nedløp mot syd. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med skyggepanel med fas. 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med golvbord. 17. Innvendige trapper: Enkle tretrapper. 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Ingen 20. Galleri og balkong: Ingen 21. Gjerder og skjermvegger: Ingen 22. Diverse:	
Endringshistorikk	Ble innredet slik at den både kunne fungere som losji for arbeidsfolk under byggingen i 1935-35. Innredet til uthus for fyrvokter og 2. betjent.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bør kunne egne seg for utleie, barakken er sannsynligvis det bygget på fyrstasjonen som best vil kunne egne seg best for funksjonshemmede. Det skal forholdsvis lite til for å tilpasse rom og dører til bruk for rullestol, med bl.a. HC-toalett(er). Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket er søknadspliktig.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Ordinært antikvarisk vedlikehold.	

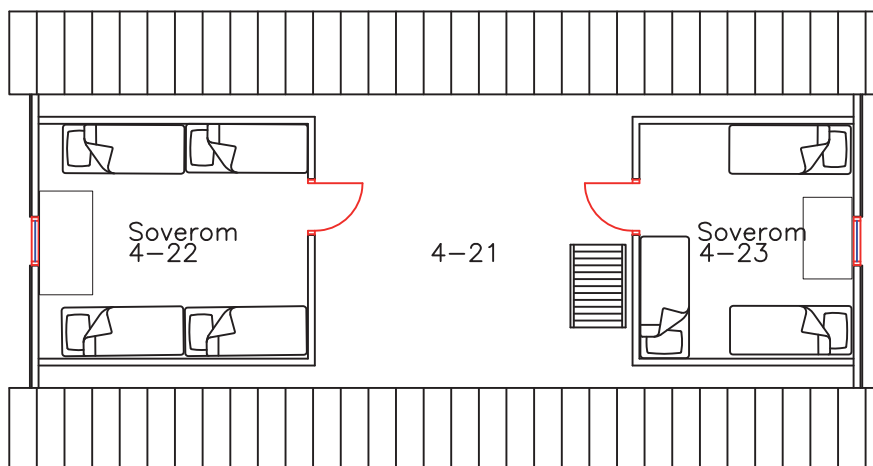

Planløsning etter bygging av fyrstasjonen, som arbeidsrom.

Planløsning under bygging av fyrstasjonen, som barakk.

Tegningene er delvis basert på eldre arbeidstegninger.

Barakk 2. etasje med soverom

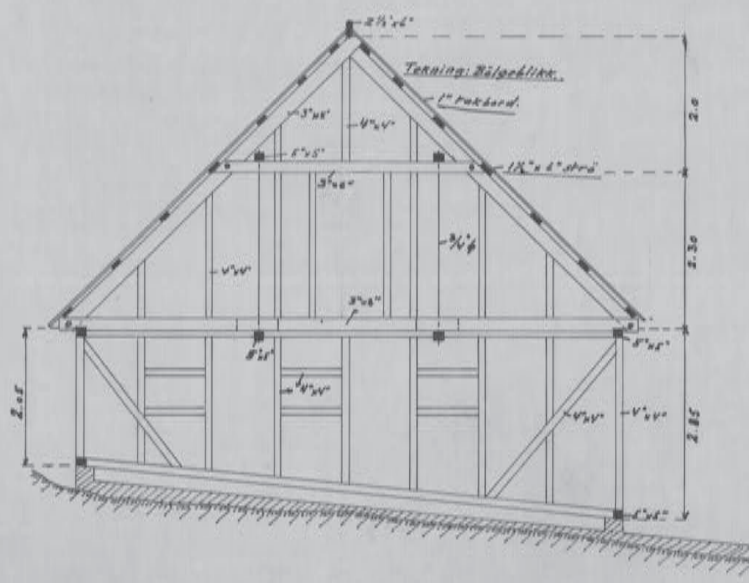
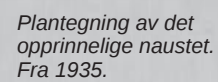

Alle foto: Kystverket 9.5.2012

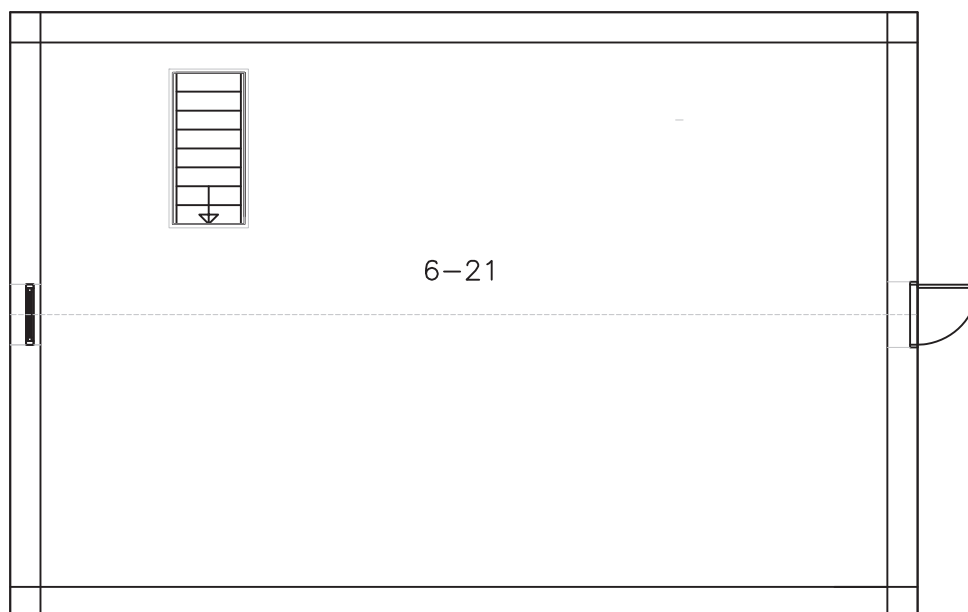

7. Naust

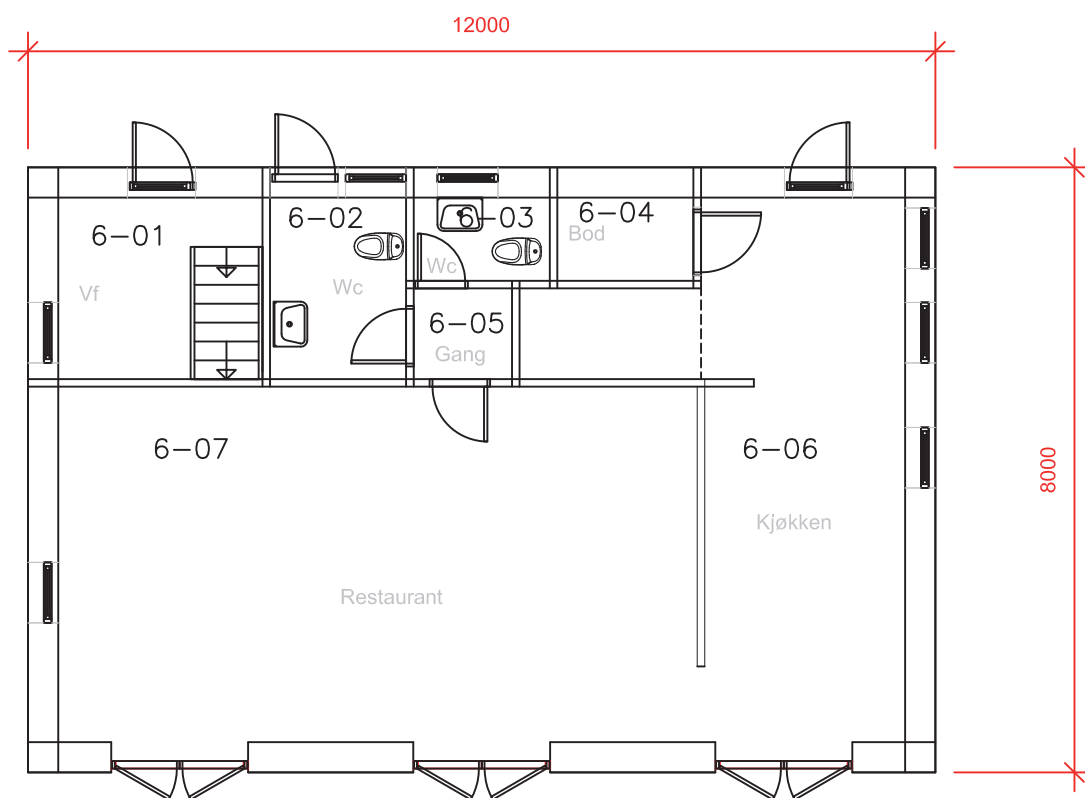
Bygningens navn	Naust	
Askeladden nr.	87424-7	
GAB nr.	189156049	
Byggnr. i fredn.vedtak	7	
Byggeår	1935-36	
Byggherre/arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Naust	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder naustets eksteriør, samt hovedkonstruksjon.	
Bygningsbeskrivelse	Opprinnelig bygget som et 1 1/2 etasjes naust med tredelt plan, en del for hver ansatt.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament/Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Nyere terrasser og ramper av tre. 5. Gulv på grunn: 6. Yttervegger: Bindingsverk med stående tettstilte uhøvlete bord (låvekledning). Rød-malt. 7. Ytterdører: Hvitmalte, panelte og isolerte ramtredører. Mot øst (båtopptrekk) er montert 3 doble terrassedører med løse sprosser og isolerglass. 8. Vinduer: I 1. etasje 7 stk. enkle trevinduer med fast karm. 1 stk. sidehengslet tofags isolerglassvindu i gavl mot syd. 9. Tak: Bordtak på sperrer. 10: Taktekking: Bølgeblikkplater / grå. 11. Takrenner og nedløp: Plast. 12. Beslag:Mønebeslag av grått metall. 13. Takvinduer og luker: Inger 14. Halvtak og skråtak: Ingen. 15. Innervegger: Panelte bindingsverksvegger. 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med golvbord. 17. Innvendige trapper: Malt tretrapp. 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: 2 store metallhetter, mot syd og nord. 20. Galleri og balkong: Ingen. 21. Gjerder og skjermvegger: 2012 montert rammeverk for partytelt mot øst.	
Endringshistorikk	Bygget i 1935 – 36 som naust med 3 rom, ett for hver ansatt med unntak av reserve-assistent. Bygget ble totalskadd i brann i 1999 med unntak av litt kledning på nordveggen. Denne kledningen er brukt på dagens bygning som ble gjenreist i samme stil i 2000.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bruken som spisested er både populært og veldig nyttig for stedet.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Huset har en spesiell konstruksjon, bl.a. med doble vegger og vanskelig tetting / isolering rundt vinduer. Dette har medført kondensproblemer og fuktskader i veggene. Huset har mistet mye av naust-karakteren, så man bør prøve å forenkle fargebruken på listverk, dører og vinduer utvendig, til samme farge som den røde ytterkledningen.	

Tranöy fyr Nöst	Måttstok: T. 11 J.M.H. $\frac{1}{2}$ -35 1:50 1 P.M. J.M.H. $\frac{1}{2}$ -35 Kfr.	
	Erskänket för: $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ 35-I 35-I (Erskänket för)	Tagn. nr: $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ 11

Planløsning av loft i naustet.

Planløsning av restaurant, slik den nå fremstår.
(des. 2012).

Fasade mot nord.

Fasade mot øst.

Alle foto: Kystverket 9.5.2012

Fasade mot vest

Fasade mot syd.

Ødelagte
Sprosser på dør
mot øst .

Nye terrasser 2012.

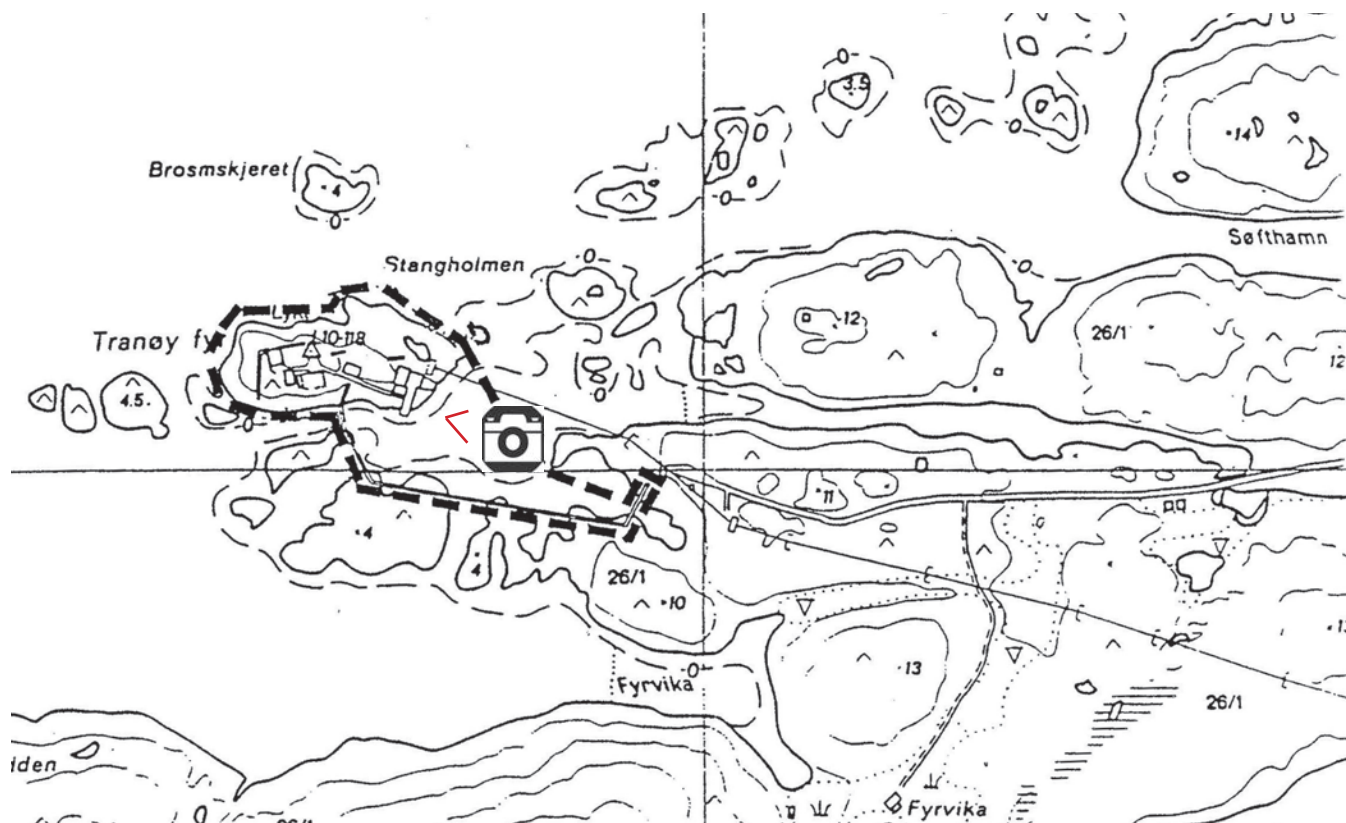
8. Landing

Konstruksjonens navn	Landing	 Foto: Kystverket 13.9.2006
Askeladden nr.		
GAB nr.		
Byggnr. i fredn.vedtak	8	
Byggeår		
Byggherre/arkitekt:	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Landing	
Fredningsomfang	Eksteriørfredning.	
Bygningsbeskrivelse	Landing i plasstøpt betong.	
Konstruksjon og materialbruk	Betong	
Endringshistorikk		
Retningslinjer for videre utvikling	Videreføring av nåværende bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Ingen spesielle forhold.	

Foto: Kystverket

Det fredete området

Omfanget av fredningen:

Fredningen etter § 19 omfatter et område avmerket på vedlagte kart datert 14. oktober 1996 og påført Riksantikvarens stempel. (Se over.)

Formålet med fredningen: Fredningen av området rundt bygningene foreslås for å bevare anleggets virkning i landskapet gjennom å opprettholde anleggets karakter, slik det framstår med vei, gårdsplass, støpte murer, oljetanker og gangbro til land.

Fredningsbestemmelser: Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg eller utvidelse av veier, oppsetting av gjerder, bakkeplanering, uttak av masser og andre landskapsinngrep. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften. Det forutsettes kontakt med vernemyndighet ved planlegging av tiltak.

Skjøtsel av området:

Forvaltningsmyndighet eller den som forvaltningsmyndighet bestemmer kan i samarbeid med bruker/eier utarbeide skjøtelsplan for fyrstasjonens område.

Skjøtelsplanen skal inneholde retningslinjer for pleie og vedlikehold av området rundt bygningene på fyrstasjonen. Ved skjøtsel skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon.

Skilting:

All utendørs skilting er søknadspliktig. Det skal legges opp til en nøktern og enhetlig bruk av skilting. Skiltingen skal være i tråd med Kystverkets retningslinjer for skilting, og hovedformålet er formidling av fyrstasjonens historie. Andre offentlige myndigheters skilting skal i størst mulig grad tilpasses Kystverkets skilting.

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner

Region	Fredete fyrstasjoner	Bygninger	Ikke fredete fyrstasjoner	Bygninger	SUM
Sørøst	20	i Kystverkets eie	8	i Kystverkets eie	28
	Torbjørnskjær		Struten		
	Homlungen		Strømtangen Fredrikstad		
	Færder		Digerudgrunnen		
	Store Færder (ruin)		Steilene		
	Svenner		Twistein		
	Stavernsodden		Langøytangen	delvis	
	Jomfruland		Songvår		
	Strømtangen Kragerø		Søre Katland		
	Stavseng				
	Lyngør				
	Ytre Møkkalasset				
	Store Torungen				
	Lille Torungen				
	Homborsund				
	Grønningen				
	Oksøy				
	Ryvingen				
	Hatholmen				
	Lindenes				
	Lista				
Vest	12		11		23
	Eigerøy	delvis	Lille Prestskjær		
	Feistein		Viberodden		
	Kvitsøy		Flatholmen		
	Geitungen		Fjøløy		
	Utsira		Ryvarden	delvis	
	Røværsholmen		Holmengrå		
	Slätterøy		Kvanhovden		
	Hellisøy		Hendanes		
	Utvær		Ulvesund		
	Geita		Skongenes		
	Ytterøyane		Kråkenes		
	Stabben				
Midt-Norge	19		16		35
	Runde		Svingøy		
	Grasøyane		Flåvær		
	Hogsteinen		Lepsøyrev		
	Alnes	delvis	Erkna		
	Ulla		Storholmen		
	Ona	delvis	Flatflesa		
	Kvitholmen		Bjørnsund		
	Grip		Hestskjær		
	Haugjegla		Stavenes		
	Sletringen		Tyrhaug		
	Sula	delvis	Skalmen		
	Vingleia		Terningen		
	Halten		Finnvær		
	Kjeungskjær		Asenvågøy		
	Kaura		Grinna		
	Buholmråsa		Gjeslingene		
	Kya				
	Nordøyan				
	Skinna				
Nordland	10		8		18
	Bremstein		Ytterholmen		
	Åsvær		Træna		
	Myken		Kalsholmen		
	Landegode		Tennholmen		
	Måløy-Skarsholmen		Barøy		
	Tranøy		Moholmen		
	Skrova		Glåpen		
	Skomvær		Værøy		
	Anda				
	Andenes				
Troms og Finnmark	7		3		10
	Hekkingen		Torsvåg		
	Fugløykalven		Fruholmen		
	Slettnes		Helnes		
	Kjølnes				
	Makkaur				
	Vardø				
	Bøkfjord				Tils.
Totalt antall	68		46		114

Vedlegg 2: Fredningsvedtak

RIKSANTIKVAREN

GJENPART

SAKSBEHANDLER

Liv Nygaard

INNVALGSTELEFON

22 94 04 93

TELEFAX

22 94 04 07

DERES REF.

DERES DATO

VÅR REF.

96/3240

Ark.B 416

VÅR DATO

97/341-5 08 JULI 1997

Likelydende brev til:

- Kystdirektoratet
- Kystverket 4. distrikt
- Hamarøy kommune
- Nordland fylkeskommune

TRANØY FYRSTASJON, GNR. 26, BNR. 1, HAMARØY KOMMUNE

VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER
§§ 15 OG 19, JFR. § 22

I medhold av lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jfr. § 22,
freder Riksantikvaren Tranøy fyrstasjon, gnr. 26, bnr. 1, Hamarøy kommune.

Omfanget av fredningen

Fredningen omfatter følgende bygninger og anlegg på Tranøy fyrstasjon med
hjemmel i kulturminneloven § 15:

1. Fyrtårn
2. Fyrvokterbolig, tidligere fyr
3. Uthus/bolig
4. Dohus
5. Tomannsbolig
6. Uthus
7. Naust
8. Landing

Nummereringen refererer seg til vedlagte kart, vedlegg 1. Fredningen omfatter
eksteriørfredning av hele anlegget.

Dok.navn: H:\FYR\NORDLAND\TRANOY\VEDTAK.DOC

POSTADRESSE:
Postboks 8196 Dep.
0034 Oslo

BESØKSADRESSE:
Dronningens gt. 13
0152 Oslo

TELEFON:
22 94 04 00

TELEFAX:
22 94 04 04

Fredningen omfatter videre interiørfredning av støpejernstårnet, hovedkonstruksjon i naustet og hovedkonstruksjon med eksisterende romløsning i de øvrige bygningene.

Fredningen etter § 19 omfatter et område avmerket på vedlagte kart datert 14. oktober 1996 og påført Riksantikvarens stempel, vedlegg 2.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av Tranøy fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk verdifullt anlegg. Fyrstasjonen skal sikres som et ledd i bevaringen av et utvalg av fyrstasjoner som tilsammen skal vise hvordan et avgjørende element i kommunikasjonen langs kysten har utviklet seg.

Fredningen av bygningene og øvrige anleggselementer skal sikre anleggets hovedstruktur, terrengtilpassing, volum, materialbruk, overflater og detaljering, samt teknisk utstyr knyttet til fyrdriften.

Formålet er videre å bevare romstruktur, bygningsdeler og detaljer i interiøret som inngår i fredningen.

Fredningen av området rundt bygningene foreslås for å bevare anleggets virkning i landskapet gjennom å opprettholde anleggets karakter, slik det framstår med vei, gårdsplass, støpte murer, oljetanker og gangbro til land.

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er fastsatt med hjemmel i kulturminneloven § 15, tredje ledd og § 19, annet ledd. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid. Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen.

1. Det er ikke tillatt å rive bygningene eller deler av disse.
2. Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør.
3. Det er ikke tillatt å bygge om fyrtårnets interiør eller de deler av interiøret som omfattes av fredningen.
4. Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold på bygningenes eksteriør og de deler av interiøret som omfattes av fredningen, er ikke tillatt. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.

5. Utskifting av anleggselementer eller materialer eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i de deler av uteanlegget som omfattes av fredningen, er ikke tillatt. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.
6. Vedlikehold og istandsetting skal skje med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset anleggets egenart og på en måte som ikke reduserer de kulturhistoriske verdiene.
7. Inngrep i teknisk utstyr som Kystverket finner det nødvendig å gjøre på grunn av fyrdriften er tillatt. Slike inngrep skal imidlertid drøftes med antikvariske myndigheter før de gjennomføres.
8. Tilbakeføringer der det er foretatt endringer i senere tid, kan gjennomføres dersom det kan gjøres på grunnlag av sikker dokumentasjon og etter godkjennelse av antikvarisk myndighet.
9. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre området karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg eller utvidelse av veier, oppsetting av gjerder, bakkeplanering, uttak av masser og andre landskapsinngrep. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.

Skjøtselsplan med hjemmel i kulturminneloven § 21

Forvaltningsmyndighet eller den som forvaltningsmyndighet bestemmer kan i samarbeid med bruker/eier utarbeide skjøtselsplan for fyrstasjonens område.

Skjøtselsplanen skal inneholde retningslinjer for pleie og vedlikehold av området rundt bygningene på fyrstasjonen. Ved skjøtsel skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon.

Følger av fredningen

Når det gjelder behandling av fredete hus og anlegg, vises det til kulturminneloven §§ 15a - 19 og 21, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

I henhold til Miljøverndepartementets vedtak om delegering av 30. juni 1989 med endringer fastsatt 23. desember 1992, er forvaltningen av fredete områder, bygninger og anlegg tillagt den enkelte fylkeskommune. Riksantikvaren er klageinstans for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen, jfr. forvaltningsloven § 28.

I henhold til lov om kulturminner §§ 15a og 19 kan departementet i særlig tilfelle gi dispensasjon fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep, eller dersom det dreier seg om mindre endringer.

Denne dispensasjonsmyndigheten er i henhold til forskrifter av 23. desember 1992 delegert til den enkelte fylkeskommune.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som ansees som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen kontaktes.

Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljene som kledning, takteking, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk, og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Det er eier som har ansvaret for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg.

Bakgrunn for fredningssaken

Med den store betydning sjøveis kommunikasjon til alle tider har hatt i Norge ble det tidlig en viktig oppgave å etablere navigasjonstekniske hjelpemidler langs kysten. De bemannede fyrene er hovedelementene i en landsdekkende struktur som også omfatter lykter, tåkeklokker, varder, båker og staker.

Oppbyggingen og utviklingen av et landsomfattende fyrssystem med over 200 fyrstasjoner spredt langs hele kysten er et av de mest omfattende prosjekter den norske stat har gjennomført.

I de senere år har de fleste fyrstasjoner blitt automatisert og avfolket. Dette kan på sikt være en trussel mot fyrene som kulturminner. I den sammenheng har Riksantikvaren funnet det nødvendig å utarbeide en nasjonal verneplan for fyrstasjoner. Formålet med verneplanen, som er utarbeidet i nært samarbeid med Kystdirektoratet, er å sikre et representativt utvalg av fyrstasjoner som best mulig kan reflektere fyrhistorien. Gjennom fredning vil Riksantikvaren legge antikvariske prinsipper og retningslinjer til grunn for den videre behandling av fyrstasjonene. Fredning av Tranøy fyr er et ledd i denne planen.

Eiendoms- og reguleringsmessige forhold

Staten ved Kystdirektoratet står som eier av Tranøy fyrstasjon.

Tranøy fyrstasjon ligger i et uregulert område.

Tranøy fyrstasjon som kulturminne. Beskrivelse av anlegget

Tranøy fyrstasjon er et innseilingsfyr som ligger i Hamarøy kommune. Fyrstasjonen ble opprettet i 1864, og består av flere typer bygninger. Den opprinnelige, lille fyrbygningen står fremdeles. Anlegget er dominert av det ca. 27 meter høye støpejernstårnet som ble flyttet fra Moholmen fyrstasjon i 1936. Tranøy fyrstasjon har gangbroforbindelse med fastlandet.

Støpejernstårnet (1) står på et fundament av betong. Tårnet er malt rødt med hvitt belte. En stor, hvitmalt betongtrapp med røde jernrørgelender fører opp til inngangsdøren. Døren er en enkel tredør, plassert i et lite, rødmalt tilbygg inntil tårnet. Inntil tårnets nordvestre vegg står et tilbygg som har hvitmalt grunnmur i betong. Tilbygget har bindingsverkskonstruksjon og pulttak. Veggene er kledd med hvite eternittplater. I hver etasje har tårnet 2 vinduer med røde støpejernsrammer. Tårnet er omkranset av et galleri rundt lyktehuset. I tårnets 1. etasje er det innredet maskinrom pluss vaktværelse i tilbygget. I 2. og 3. etasje står 3 eldre trykklufttanker og i 4. etasje var diafonen montert. Den var i bruk i perioden 1936-1980. Diafonen er nå delvis demontert.

Nåværende fyrvokterbolig (2) som tidligere var fyrbygning, har grunnmur i huggen stein. Muren er hvitmalt. Huset er laftet i 1 ½ etasje og har saltak. På taket står fundamentet til lyktehuset som er fjernet. Huset har et lite tilbygg med inngangsdør. Alle veggene er kledd med hvite eternittplater. Taket er tekket med rutehelleskifer. Taket på tilbygget er tekket med takpapp. Huset har både eldre tofags og enfags sidehengslede vinduer og nyere enfags vippevinduer. Alle vindusrammer og vindskier er malt hvite. Pipen er støpt.

Uthuset/boligen (3) har grunnmur i huggen stein. Muren er hvitmalt. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Et lite inngangshus er senere bygget inntil hovedhuset. Tilbygget har to inngangsdører. Alle veggene er kledd med hvite eternittplater med underliggende trepanel. Hovedtaket er tekket med rutehelleskifer. Taket på tilbygget er tekket med takpapp. Huset har i hovedsak tofags vinduer, men mot vest og i 2. etasje mot sør er det enfags vinduer. Alle dører, vindusrammer og vindskier er malt hvite.

Dohuset (4) har bindingsverkskonstruksjon og pulttak. Veggene er kledd med hvite eternittplater. Huset har to hvitmalt dører. Vindskiene er hvitmalt.

Tomannsboligen (5) har støpt grunnmur. Muren er hvitmalt. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er hovedsakelig kledd med hvite eternittplater med underliggende trepanel, med unntak av østveggen som har stående, hvitmalt trepanel. Taket er tekket med lappskifer. Vinduene er skiftet ut til vippevinduer med hele glassruter. Alle vindusrammer og vindskier er malt hvite.

Uthuset (6) har støpt grunnmur. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er hovedsakelig kledd med hvitmalt, stående trepanel, med unntak av sørveggen som er kledd med hvite eternittplater med underliggende trepanel. Taket er tekket med svarte metallplater. Vinduene på sørveggen og 2. etasje på

vestveggen er skiftet ut til vinduer med hele glassruter, mens de øvrige vinduene er eldre sprossevinduer. Langveggen mot nord har to enkle dører. Alle vindusrammer og vindskier er malt hvite.

Naustet (7) har støpt betongfundament. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt låvepanel. Taket er tekket med bølgeblekk. På østveggen er det åpninger for 3 doble, skyvedører. Døren lengst nord på veggen er en opprinnelig, rødmalt, dobbelt skyvedør. Naustet har gjennomgått store bygningsmessige endringer. Innenfor de gamle skyvedørene i de 2 søndre åpningene på østveggen er det satt inn nye, doble glassdører med løse sprosser. 2 trappetrinn fører opp til hver av de nye glassdørene. Sørveggen har nye vippevinduer med løse sprosser. Hele vestveggen er ny, og her er det satt inn 3 enkle dører uten dørlister. Nordveggen har 3 eldre vinduer i 1. etasje og 1 loftsluke med dør i 2. etasje. Innenfor lukedøren er det montert en glassdør som slår innover. Alle vindusrammer, dørlister og vindskier er malt hvite.

Landingen (8) som er i støpt betong er i bra stand. Den har rødmalte jernrørsgelender.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygninger og landing; hvitmalte støpte murer, fundament for oljebeholder, gårdsplass, vei og en ca. 250 m land gangbro til fastlandet.

Av fyrtekniske installasjoner finnes bl.a. linseapparat av 2. orden fra 1959.

Registreringsmateriale og fotodokumentasjon som er benyttet i forbindelse med utarbeidelsen av fredningsforslaget, oppbevares hos Riksantikvaren.

Dagens situasjon

Tranøy fyr er et automatisert og avbemannet fyr. Kystverket leier ut fyrstasjonen til Hamarøy kommune som igjen leier ut til private næringsdrivende.

Riksantikvarens vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsforslaget

Fyrstasjonene er blant landets mest markante kulturminner som på en spesiell måte er med på å karakterisere Norge som kyst- og sjøfartsnasjon. Fyrstasjonene har både kulturhistorisk og arkitektonisk verdi; kulturhistorisk ved deres tilknytning til sjøfart og kystkultur, og arkitektonisk ved deres særegne plassering, form og materialbruk som resultat av den funksjon de har hatt.

Tranøy fyrstasjon har stor miljøskapende verdi med sin markante beliggenhet og form. Fyrstasjonen er et kjent landemerke i området og er således et identitetsskapende element.

Fyrstasjonen har med sitt høye støpejernstårn og den mindre, gamle fyrbygningen stor alders- og fyrhistorisk verdi. Støpejernstårnet er flyttet fra Moholmen fyrstasjon og har også i denne sammenheng fyrhistorisk verdi. Fyrstasjonen har fått sin form og plassering ut fra sin funksjon og er et viktig historiefortellende element som i tillegg har betydelig estetisk verdi. Deler av anlegget har i senere tid gjennomgått forholdsvis store ombygginger, men plasseringen og form er i hovedtrekk bevart.

Tranøy fyrstasjon har nærings- og sosialhistorisk verdi også utover selve fyrdriften. Anlegget er et eksempel på et familiebetjent fyr, med opptil flere familier bofast samtidig. Stasjonen har hatt fjøs med husdyr.

Riksantikvaren anser at fyrstasjonen er et kulturminne av nasjonal verdi. Sammen med andre viktige eksempler på norske fyrstasjoner, fremstår dette anlegget som et representativt kulturminne i norsk samferdselshistorie. Dette anlegget er med på å vise bredden, variasjonen og kvaliteten i norske fyrstasjoner.

Riksantikvaren ser derfor anleggets verdi som kulturminne ikke bare isolert, men også i sammenheng med fyretatens kulturminner for øvrig som søkes bevart. Utvelgelsen av denne stasjonen for fredning er derfor et resultat av en kulturminnefaglig vurdering av samtlige fyrstasjoner i Norge.

Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området i henhold til lov om kulturminner § 19, vedlegg 2, fordi det er viktig å bevare virkningen av fyrstasjonen i miljøet.

Saksgang frem til fredningsvedtaket

Varsel om igangsettelse av fredningsak ble i samsvar med lov om kulturminner § 22.1 meddelt Kystverket 4. distrikt, Hamarøy kommune og Nordland fylkeskommune i brev av 6. september 1995. Samtidig ble meldingen kunngjort i Nordlandsposten og Nordlands Framtid. Det er ikke kommet inn noen kommentarer til varselet.

Det ble deretter utarbeidet fredningsforslag som ble sendt på høring til berørte parter i brev av 27. november 1996. Forslaget ble samtidig lagt ut til offentlig ettersyn i Hamarøy kommune og Nordland fylkeskommune samt kunngjort i Nordlandsposten, Nordlands Framtid og Norsk lysingsblad. Det er kommet inn følgende 3 bemerkninger til fredningsforslaget; fra Fortids-minneforeningen avd. Nordland i brev av 13. januar 1997, fra Hamarøy kommune i brev av 17. januar 1997 og fra fremleier av fyrstasjonen i brev stempelt 10. januar 1997 med skisseforslag vedlagt og oversendt av kommunen. Hamarøy kommunes uttalelse var i tillegg vedlagt fremleiers leiekontrakt.

Fortidsminneforeningen finner det svært positivt at det er tatt initiativ til å frede Tranøy fyrstasjon. Foreningen håper Riksantikvaren følger opp med utarbeidelse av vedlikeholdsplan for anlegget i samråd med eier/bruker.

Hamarøy kommune stiller seg positivt til fredningsforslaget og uttaler at en fredning vil være den beste sikring for å bevare fyrstasjonen som et nasjonalt kulturminne.

Fremleier er i utgangspunktet positiv til fredningsforslaget. *Fremleier* beskriver arbeider som man ønsker å gjøre utvendig og innvendig på fyrstasjonen. Disse arbeidene blir behandlet som egen sak. For å sikre at bygningsarbeidet blir utført i henhold til fredningsvedtakets rammer, har Riksantikvaren engasjert arkitekt som utarbeider planer og tegningsmateriale.

Fredningsforslaget av 27. november 1996 ble i brev av 4. februar 1997 oversendt Hamarøy kommune for behandling i kommunestyret. Riksantikvaren har mottatt brev av 10. juni 1997 fra Hamarøy kommune, med referat fra behandling i kommunestyret 29. mai 1997, hvor fredningsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens fredningsvedtak kan påklages til Miljøverndepartementet, jfr. forvaltningsloven § 28. Eventuell klage skal stiles Miljøverndepartementet men sendes til Riksantikvaren. Klagefrist er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med lov om kulturminner § 22.5.

Med hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

Unni Grønn

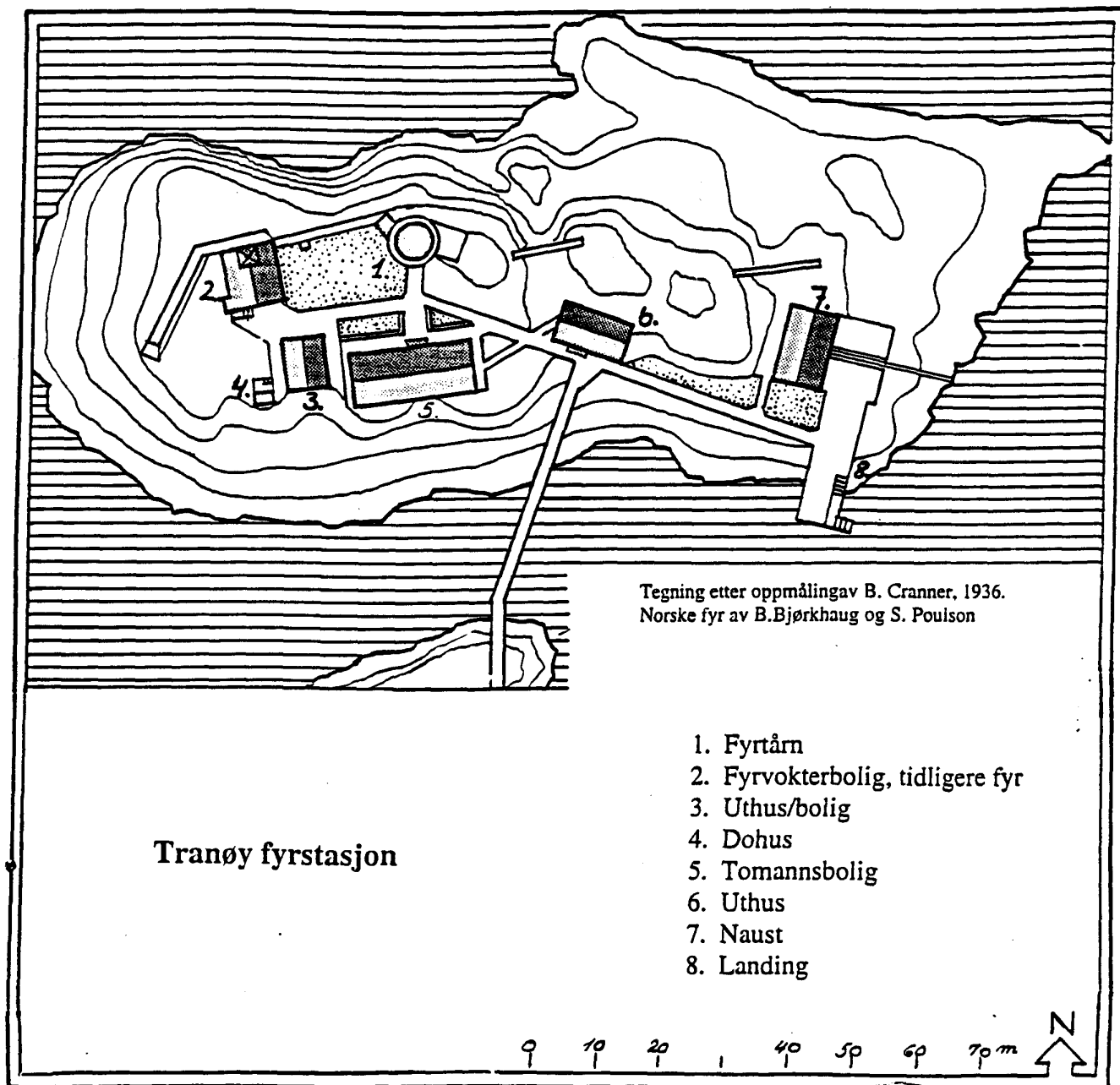
Vedlegg: - Situasjonsplan over fyrstasjonen
- Kart over fredningsområdet

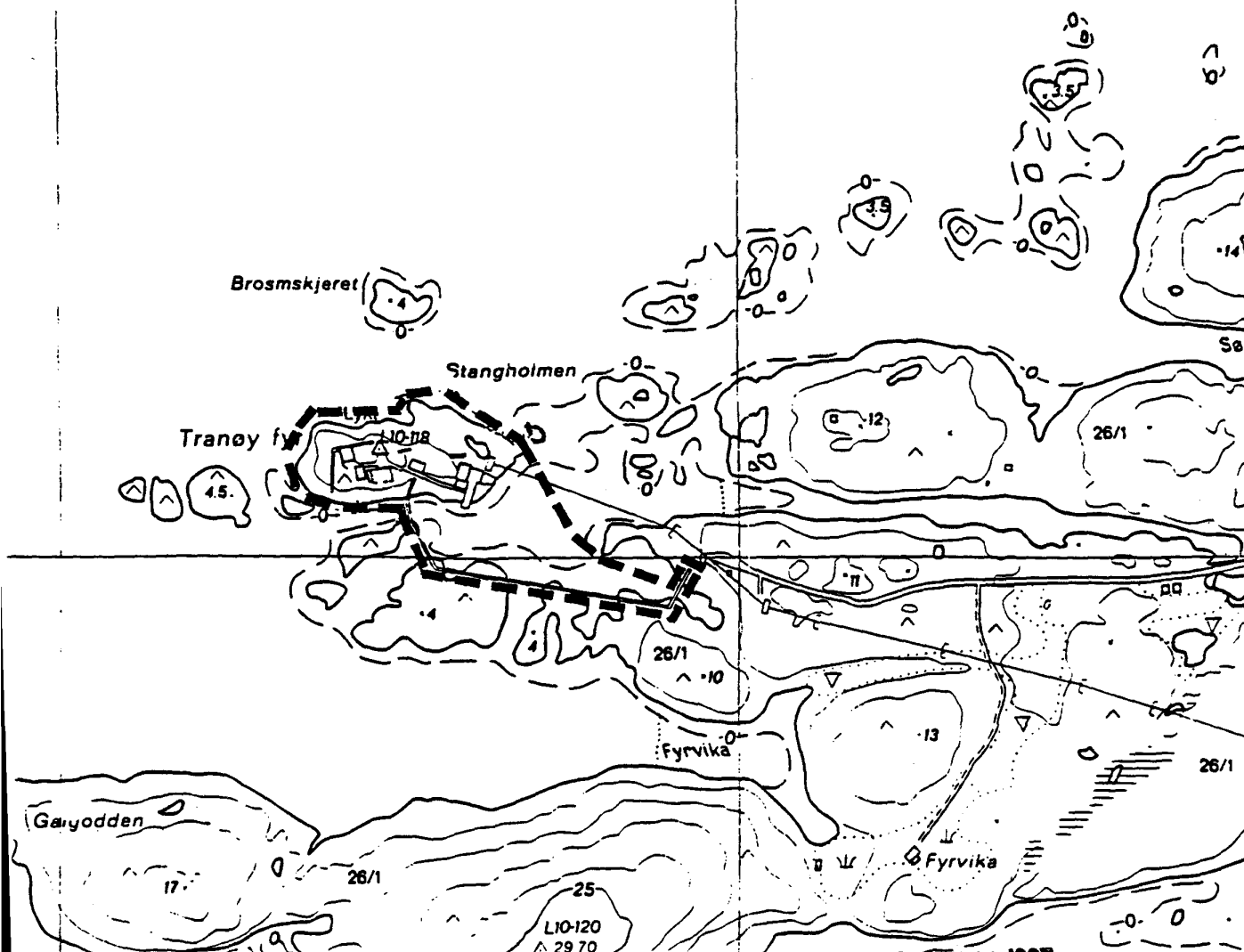
Gjenpart: - Miljøverndepartementet
- Nordland fylkeskommune
- Fylkesmannen i Nordland
- Forbundet Kysten

- Fortidsminneforeningen i Nordland
- Norsk Museumsutvikling
- Norsk Sjøfartsmuseum
- Stig-André Lexberg, leietager på Tranøy fyr

Likelydende brev til:

- Kystdirektoratet
P.b 8158 Dep. 0033 Oslo
- Kystverket 4. distrikt
Finnesvei
8310 Kabelvåg
- Hamarøy kommune
8690 Hamarøy
- Nordland fylkeskommune
Prinsensgt. 100
8002 Bodø

09 JULI 1997

Tranøy fyrstasjon

TRANØY FYRSTASJON - GNR. 26, BNR.1,
HAMARØY KOMMUNE

14. oktober 1996, RIKSANTIKVAREN

Kartet er i målestokk: 1:5000

----- AVGRENSNING AV DET FORESLÅTTE FREDNINGSOMRÅDE